

Utlåtande 2016:138 RI (Dnr 156-607/2016)

Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad

Boendelösningar för nyanlända

Utredningsuppdrag avseende arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar
Utredningsuppdrag avseende kombinerad gymnasie- och vuxenutbildning

Uppdrag om förstärkt utbildning och stöd för gode män med mera

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med Stiftelsen hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända i enlighet med vad som framgår av utlåtandet.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge AB Stockholmshem i uppdrag att projektera och ta fram boendelösningar för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande.
3. Utbildningsnämndens begäran att fatta genomförandebeslut för paviljongetablering upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 mnkr per år godkänns och ska beaktas i 2017 års budget.
4. Statsbidragen fördelas i enlighet med vad som framgår av bilaga 2 till utlåtandet.
5. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader med 135,6 mnkr i enlighet med vad som framgår i utlåtandet. Finansiering sker genom utökade generella statsbidrag och utjämning under Finansförvaltning.
6. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden samt trafiknämnden ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra boenden för nyanlända.
7. Generalschablonen fördelas i enlighet med vad som framgår i utlåtandet.

8. Inriktning och tidsplan på projektet Översyn av flyktingmottagandet godkänns.
9. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända, med särskilt fokus på barnperspektivet.
10. Socialnämnden ska i samarbete med Stiftelsen hotellhem i Stockholm och stadsdelsnämnderna se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden.
11. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser för gruppen.
12. Socialnämnden ska ta fram kunskapsunderlag för att säkerställa en kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer.
13. Utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.
14. Arbetsmarknadsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden utreda möjligheten för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar.
15. Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda en skolf orm med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning.
16. Överförmyndarnämnden ska förstärka utbildning och stöd för gode män.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Det ökande antal människor som är på flykt i världen och söker sig till Sverige och Stockholm ställer krav på att säkerställa stadens processer och insatser i mottagandet av asylsökande och nyanlända. Det sammantagna mottagandet i staden ska skapa goda förutsättningar för de nya personerna att etablera sig i

Stockholm. I en stor och komplex organisation som Stockholms stad ställer det stora krav på att arbeta mot samma mål och i god samverkan, med både interna och externa parter.

Arbetet med asylsökande och nyanlända ska ta avstamp i Vision 2040 där beskrivningen av en stad som håller samman och som är ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbar, ger oss en gemensam riktning i arbetet. Det är tydligt att den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en snabb introduktion och att staden ska samarbeta med föreningar och arbetsliv för att stödja etableringen på arbetsmarknaden. En öppen och välkomnande stad, fri från diskriminering och tryggt och säkert för alla är ytterligare en grundförutsättning för detta.

När det gäller skolan ska barns och ungdomars särskilda förutsättningar och behov fångas upp i tidig ålder och skolan ge rätt stöd till alla elever. Barn och ungdomar som kommer till Sverige ska få särskilt stöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kulturell och språklig kompetens ska tas tillvara och alla barn och ungdomar ges möjlighet att växa och utvecklas utifrån sina unika förutsättningar.

I framtagande av boenden på kort tid måste flexibiliteten vara stor men samtidigt ska hänsyn tas till ambitionen i visionen att skapa hållbara boendelösningar, ur ett såväl socialt, ekologiskt, ekonomiskt som demokratiskt perspektiv.

Migrationsverkets prognoser

I Migrationsverkets prognos februari 2016 presenteras tre beräkningsalternativ för hur många asylsökande som kommer till Sverige 2016. Det högre alternativet ligger på 140 000 asylsökande, varav 27 000 ensamkommande barn. Det lägre alternativet ligger på 70 000 asylsökande, varav 12 000 ensamkommande barn. Ett mellanalternativ på 100 000 asylsökande, varav 18 000 ensamkommande barn, har använts som grund för verksamhetsberäkningarna i prognosen.

Migrationsverket skriver att antalet personer som kommer att behöva bostättning i en kommun kommer att öka betydligt under de kommande åren – cirka 160 000 personer fördelat på åren 2016 och 2017. Dessa är personer som beviljats skydd samt deras anhöriga. Det här kommer att ställa stora krav på kommunerna i form av bostadsförsörjning och skolgång, samt på Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Samtidigt är cirka en tredjedel av de inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem i skolåldern, vilket ställer ytterligare krav på kommuner att erbjuda skolplatser till alla. Till detta tillkommer osäkerheten vilka effekter de nya reglerna om tillfälliga uppehållstillstånd som förväntas träda i kraft i juli 2016 kommer få på kommunernas mottagande.

Asylsökande vuxna och familjer

I staden befinner sig enligt Migrationsverkets statistik den 1 mars 2016, 1 121 asylsökande personer som bor på Migrationsverkets asylboenden (ABO) i Farsta, 5 087 asylsökande personer som bor i eget boende (EBO), oftast inneboende hos släkt eller vänner samt 1 903 personer i övrigt boende varav 1 892 är ensamkommande asylsökande barn placerade av socialtjänsten. Migrationsverket har det övergripande ansvaret för vuxna och familjer inom målgruppen medan socialtjänsten har ansvaret för ensamkommande asylsökande barn. Vuxna och familjer påverkar staden så tillvida att barn i målgruppen går i skola och de kan behöva söka hjälp hos individ- och familjeomsorgen inom socialtjänsten.

En annan grupp som också befinner sig i staden är ett okänt antal personer som ännu inte sökt asyl eller fått avslag på sin asylansökan. Staden har det yttersta ansvaret för den gruppen enligt socialtjänstlagen och kan vid behov bevilja akut nödbistånd.

Ensamkommande barn

Asylsökande ensamkommande barn som ger sig till känna i Stockholm

När ett ensamkommande barn kommer till Sverige och ger sig till känna för någon myndighet ska en social utredning inledas. (se riktlinjer för ensamkommande barn Stockholms stad 2012). Ett beslut fattas om placering på tillfälligt boende tills Migrationsverket kan anvisa en kommun för barnet. I Stockholm ligger ansvaret för utredning och placering på stadens socialjour. Barn under 14 år placeras i första hand i jourhem och barn över 14 i gruppboende.

Den 21 mars 2016 hade enbart 42 barn placerats på de ankomstboende som socialnämnden driver. Det tar cirka tre dagar mellan ankomst och Migrationsverkets anvisning. En avsevärd skillnad från hösten 2015 då det som mest i november månad kom 2 045 barn och tog tre till fyra veckor för Migrationsverket att anvisa till kommun.

Asylsökande ensamkommande barn som anvisas till Stockholm

Asylsökande ensamkommande barn anvisas också till Stockholm från Migrationsverket enligt en fördelning från länsstyrelsen. Ytterligare ett antal barn anvisas dessutom utifrån anknytning till staden. Barnen anvisas från Migrationsverket till socialjouren som i sin tur fördelar barnen för handläggning på stadsdelsnämndernas socialtjänst. Socialtjänsten på stadsdelsnämnderna ansvarar för placering i boenden och omvårdnad samt för att en god man utses. Socialnämnden ansvarar för drift och utbyggnad av hem för vård och boenden (HVB).

Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning till kommuner av asylsökande ensamkommande barn och unga. Den

nya modellen presenterades den 1 april 2016. I den nya modellen ska ensamkommande barn och unga anvisas till alla kommuner utifrån en fastställd andel. Samtliga kommuner tilldelas en andel som anges i promille. Alla anvisningar även de som sker på grund av anknytning inkluderas i andelen. Detta är betydelsefullt för Stockholm som har haft många anknytningsplaceringar. Platsbehovet på nationell nivå uppdateras vid varje prognos från Migrationsverket. Stockholms promilletal är 79,66. Vilket betyder att om Migrationsverket tar emot 27 000 barn ska Stockholm tillhandahålla 2 151 platser, vid 18 000 mottagna tillhandahålls 1 434 platser och vid 12 000 mottagna barn ska staden tillhandahålla 956 platser.

Antalet barn som sökt asyl i Sverige den senaste tiden har varit lågt i förhållande till den prognos som kom i oktober 2015 och att det finns lediga platser i många kommuner. För närvarande ankommer det cirka 30 asylsökande ensamkommande barn i veckan till Sverige. Till Stockholm hade till och med den 21 mars 2016 86 barn anvisats till staden jämfört med det 583 som var det högsta antalet anvisade på en månad (november) 2015.

Nyanlända vuxna och familjer som beviljats uppehållstillstånd

För att de nyanlända som enligt den nya bosättningslagen (2016:38) kommer att anvisas till Stockholm, ska ges goda möjligheter att etablera sig, behöver staden skapa goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.

Socialnämnden ansvarar från och med 2015 för det sociala stöd som de anvisade nyanlända är i behov av. Detta är speciellt viktigt för att glappet mellan tiden från inflytt i kommunen och etableringsåtgärder hos Arbetsförmedlingen ska bli så kort som möjligt. När den nyanlände går in i etableringsåtgärder utgår en statlig etableringsersättning till personen för att täcka det uppehälle.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, överförmyndarnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS). Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat förslaget till dotterbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) och Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). AB Svenska Bostäder har tagit del av AB Stockholms hems svar och instämmer i det. AB Familjebostäder och SISAB avstår från att svara.

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig i princip bakom intentionerna i ärendet men ser att prognoser och behov återkommande behöver tas upp till förnyad bedömning och att staden löpande behöver ha stor flexibilitet i sin planering, samt betonar vikten av ett resonemang om hur vuxenutbildningen, arbetsmarknadsverksamheter och sfi ska inkluderas i det stadsövergripande arbetet med nyanlända och asylsökande.

Exploateringsnämnden konstaterar att nämnden behöver ett särskilt uppdrag som hanterar vissa frågor, bl.a. rörande att exploateringskontoret ska bekosta markförberedande åtgärder eller andra specialarbeten i ett projekt åt byggherren och rörande att LOU inte medger att exploateringsnämnden direktupphandlar markarbeten av byggherren.

Idrottsnämnden anser att ärendet ger en bra överblick över det arbete som startades i höstas och alltjämt pågår och välkomnar uppdraget att intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar. Vidare anser nämnden att det vore önskvärt om kommunstyrelsen tog ansvar för de utökade samverkansformerna så att facknämnderna och stadsdelsnämnderna kan fokusera på en konstruktiv medverkan inom givna ramar.

Kulturnämnden ser det statliga bidraget för att kompensera kommunerna för ökade kostnader i samband med flykting- och asylmottagandet som både välkommet och nödvändigt och bedömer att de medel som i förslaget anvisas kulturnämnden, 5 miljoner kronor, blir ett viktigt tillskott i arbetet mot målgruppen asylsökande flyktingar.

Socialnämnden ställer sig positiv till de förslag som presenteras och anser att förslagen skapar goda förutsättningar för ett samordnat och bra mottagande av nyanlända och lyfter vikten av att stadens insatser syftar till att nyanlända får förutsättningar att etablera sig och leva självständiga liv, och inte ska behöva bli beroende av socialtjänstens bistånd avseende boende och försörjning. Vidare framhäver nämnden vikten av att även förskolan lyfts i detta sammanhang. Förskolan är viktig dels utifrån ett barnperspektiv och dels utifrån att skapa förutsättningar för föräldrar att kunna studera och ta sig in på arbetsmarknaden.

Stadsbyggnadsnämnden har valt att endast beskriva och kommentera innehållet som är relevant för förvaltningen, vilket i huvudsak är de delar av förslaget som avser arbetet med att ta fram permanenta och tillfälliga boendelösningar samt att utöka tillgången på utbildningslokaler.

Trafiknämnden välkomnar att remissen tar ett helhetsgrepp och behandlar alla berörda verksamheter i staden.

Utbildningsnämnden instämmer i vikten av att samordna insatser och intensifiera samverkan i staden för att erbjuda nyanlända goda förutsättningar till

boende, utbildning, arbete och övrig samhällsservice och ser fram emot den inventering som ska göras inom ramen för projektet för att se vad som görs i staden för nyanlända barn och unga.

Överförmyndarnämnden delar stadsledningskontorets uppfattning att det finns ett behov av att förstärka utbildningen av gode män för ensamkommande barn och även ett behov av att förstärka handläggningen av dessa ärenden.

Bromma stadsdelsnämnd ser positivt på att remissen har en inriktning som utgår ifrån att staden tar ett helhetsgrepp kring mottagandet av asylsökande och nyanlända för att kunna skapa goda förutsättningar för de nya personerna att etablera sig i Stockholm.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är positiv till förslaget och att det görs en planering med förvaltningsöversgripande insatser för att underlätta stadens integration av flyktingar.

Farsta stadsdelsnämnd är positiv till att staden tar ett samlat grepp kring hanteringen av nyanlända och asylsökande för att hitta boendelösningar, fördela resurser och organisera arbetet i staden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd är positiv till ärendet om nyanlända och asylsökande och anser att det är av stor vikt att staden hanterar flyktingmottagandet på en strategisk och stadsövergripande nivå samt att ansvarsfördelningen mellan nämnder och bolag tydliggörs.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som presenteras och anser att det är av stor betydelse med en ökad samordning, långsiktig strategi och tydlig organisation för mottagandet av nyanlända och asylsökande i staden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd delar uppfattningen om att en ökad samordning och en långsiktig strategi för flyktingmottagandet ger bättre förutsättningar för nyanlända personer att etablera sig i Stockholm.

Norrmalms stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget, vilket initierar ett helhetsgrepp på väsentliga områden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd välkomnar översynen av stadens flyktingmottagande och arbete med integrationsfrågor och konstaterar att det är angeläget att även beakta de idag placerade ensamkommande barnens framtida behov av bostad och möjlighet till egen försörjning.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ser positivt på de förslag som presenteras i rapporten och konstaterar att stadens fördelningsmodell endast tar hänsyn till 2015 års situation och saknar koppling bakåt i tiden, vilket eventuellt inte helt stämmer överens med den ökade kostnadsbilden för flyktingmottagandet.

Skärholmens stadsdelsnämnd stödjer de förslag som ärendet lägger fram och instämmer i att intensifierat utvecklingsarbete ger bättre förutsättningar för nyanlända att etablera sig i staden.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att förslaget överlag är välgrundat med goda intentioner och ser bland annat positivt på att mer av generalschablonen går ut till berörda stadsdelsnämnder.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de förslag som presenteras i ärendet, men efterfrågar en hantering av kostnader som uppstår för gruppen ensamkommande, ej asylsökande, ungdomar då ingen extra ersättning från Migrationsverket för dessa ungdomar erhålls.

Älvsjö stadsdelsnämnd är positiv till de förslag som presenteras i ärendet.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till de förslag som presenteras i ärendet och delar uppfattningen om att en ökad samordning och en långsiktig strategi för mottagandet ger bättre förutsättningar för nyanlända att etablera sig i Stockholm.

Stockholms Stadshus AB ser mycket positivt på den samordning och klargörande av processer, ansvar och övergripande finansiering som ärendet om Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad innebär.

Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) ställer sig i grunden positivt till stadsledningskontorets förslag, men vill med erfarenheterna från det hittillsvarande arbetet lyfta fram behovet av ett antal tydliggöranden.

Mina synpunkter

2015 var ett år då många människor befann sig på flykt världen över. Under hösten sökte sig många till Sverige och Stockholm blev en fristad för många. Föreningar, privatpersoner och staden hjälptes åt för att erbjuda flyktingar med de basala behoven som mat och tak över huvudet.

Stockholm har historiskt alltid varit en stad människor flyttar till. För kärleken, för att arbeta, studera, börja ett nytt liv eller på grund av krig. Stockholm är möjligheternas stad. Något som vi även ska vara i framtiden. Därför är det centralt att skapa bra förutsättningar människor att etablera sig. Med ett helhetsgrepp kan vi tillsammans skapa förutsättningar för arbete, utbildning, fler bostäder och bra skolor. Förslagen som ligger till beslut syftar till att skapa dessa förutsättningar. Samverkan inom kommunen och med olika aktörer som företag och föreningsliv är grundläggande för att möjliggöra en snabb etablering för alla nyanlända. Det är bra att så många stockholmare, föreningar och företag har visat vilja att bidra till en bra etablering för de nya stockholmarna.

Det är när olika delar av samhället går samman som man kan göra skillnad för människor.

Den stora utmaningen för staden kommer att ligga i att finna boendelösningar. Här pågår ett intensivt arbete för att kunna ta emot de som anvisas till Stockholm enligt den nya bostättningslagen (2016:38). För att introduktionen ska ske på ett snabbt och bra sätt tillförs stadens olika verksamheter resurser. De 10 miljarder som regeringen avsatte till bland annat kommuner och lands-ting för att hantera flyktingsituationen är viktiga tillskott för att kunna säkra kvaliteten i välfärden och skapa ett bra mottagande för nyanlända. I förslag till beslut föreslås att statsbidraget fördelas till stadsdelsnämnderna vilket välkomnas i remissvaren som har inkommit. Även fördelningen av generalscha-blonen som överförs stadsdelsnämnderna välkomnas.

Med visionen om ett Stockholm som håller samman som vägledande kan vi tillsammans välkomna och skapa en bra etablering för nya stockholmare.

Bilaga

1. Reservationer m.m.
2. Ny fördelning av medel till stadsdelsnämnderna

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Joakim Larsson (M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att vidare utreda de juridiska frågeställningarna rörande direktupphandling av markarbeten, bekostnad av markförberedelser m.m. som påtalas av exploateringsnämnden.
3. Därutöver anför följande.

Stockholms stad har, till följd av den blocköverskridande migrationsöverenskommelsen i riksdagen, ett ansvar att ta emot asylsökande. Vi anser att staden ska ta detta ansvar och säkra goda mottagandeförhållanden samt en snabb och effektiv etableringsprocess som leder till egen försörjning. Vi välkomnar därför att staden med detta beslut tar ett samlat grepp om frågan.

Vikten av ordentlig skolgång för nyanlända barn och ungdomar får inte underskattas. Barn som kommer till Stockholm i slutet av terminen ska erbjudas skolgång direkt. De ska inte behöva vänta till nästa termin. De elever som anländer under sommaren bör erbjudas sommarskola för att så snabbt som möjligt komma igång med språkstudier.

I den situation som råder är det mycket beklagligt att majoriteten i våras valde att skära ner undervisningstiden på SPRINT-gymnasiet från 22 timmar till 17,5 timme i veckan. Detta är dessutom lägre än det timantal språkintröduktion som Skolverket anser att nyanlända har rätt till (20 till 24 timmar i veckan).

Vi bekymras vidare av vad exploateringsnämnden konstaterar avseende vissa juridiska aspekter av ärendet. Av nämndens remissvar framgår att nämnden anser sig behöva ett särskilt uppdrag som hanterar frågor rörande att nämnden ska bekosta markförberedande åtgärder eller andra specialarbeten i ett projekt åt byggherren Stockholmshem samt att lagen om offentlig upphandling (LOU) inte medger att exploateringsnämnden direktupphandlar markarbeten av samme byggherre. Mot bakgrund av dessa tveksamheter kring de juridiska förutsättningarna reserverade vi oss när föreliggande ärende behandlades i nämnden.

När ärendet nu är aktuellt för beslut i kommunfullmäktige har denna frågeställning alltså inte har besvarats. Därför anser vi att kommunstyrelsen behöver ges kommunfullmäktiges uppdrag att utreda dessa aspekter. Staden riskerar i annat fall att med detta ärende besluta om ett tillvägagångssätt som är lagstridigt, något som knappast gynnar en effektiv etablerings- och integrationsprocess.

För en god integration måste människor kunna mötas. Därför ska kommande bygglovärenden gällande modulbostäder blandas upp och även innehålla en andel tidsbegränsade boenden för andra kategorier människor. Det kan exempelvis vara studenter, som också de använder bostäderna under en begränsad period i livet. Kommande projekt för modulbostäder bör därtill vara av mindre omfattning än de projekt som hittills påbörjats – platserna behöver bli fler men antalet bostäder per plats färre. Storleken kan givetvis variera beroende på platsens specifika förutsättningar som markförhållanden, närhet till service och kollektivtrafik med mera, varför vi inte anser det rimligt att sätta en exakt numerär.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med Stiftelsen hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända i enlighet med vad som framgår av utlåtandet.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge AB Stockholmshem i uppdrag att projektera och ta fram boendelösningar för nyanlända i enlighet vad som framgår av detta utlåtande.
3. Utbildningsnämndens begäran att fatta genomförandebeslut för paviljongetablering upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 mnkr per år godkänns och ska beaktas i 2017 års budget.
4. Statsbidragen fördelas i enlighet med vad som framgår av bilaga 2 till utlåtandet.
5. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader med 135,6 mnkr i enlighet med vad som framgår i utlåtandet. Finansiering sker genom utökade generella statsbidrag och utjämning under Finansförvaltning.

6. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden samt trafiknämnden ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra boenden för nyanlända.
7. Generalschablonen fördelas i enlighet med vad som framgår i utlåtandet.
8. Inriktning och tidsplan på projektet Översyn av flyktingmottagandet godkänns.
9. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända, med särskilt fokus på barnperspektivet.
10. Socialnämnden ska i samarbete med Stiftelsen hotellhem i Stockholm och stadsdelsnämnderna se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden.
11. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser för gruppen.
12. Socialnämnden ska ta fram kunskapsunderlag för att säkerställa en kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer.
13. Utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kultur- och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.
14. Arbetsmarknadsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden utreda möjligheten för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar.
15. Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning.
16. Överförmyndarnämnden ska förstärka utbildning och stöd för gode män.

Stockholm den 14 september 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Bakgrund

Hösten 2015

Ett stort antal asylsökande anlände under hösten 2015 till Stockholms Centralstation och staden arbetade i samarbete med polis, Migrationsverket och frivilligorganisationerna för att säkerställa ett gott mottagande i den akuta situationen. Sedan regeringen införde utökade gränskontrollerna i november 2015 har antalet personer som kommer direkt till Stockholm minskat kraftigt. Höstens extra åtgärder för asylsökande som anlände till Stockholm har därför gradvis fasats ut och införlivats i ordinarie verksamhet.

Under år 2015 tog Stockholm emot 5 300 ankomstbarn det vill säga ensamkommande barn (under 18 år) som erbjöds boende fram till den dag Migrationsverket kunde ge en kommunanvisning. Socialnämnden ansvarar för de tillfälliga placeringarna.

Stockholm anvisades också under året *2 143 ensamkommande barn från Migrationsverket för placering under asylsökningprocessen*. Socialtjänsten på stadsdelsnämnderna utreder och tar beslut om placering av barnen i olika boenden. Socialnämnden är ansvarig för drift och utbyggnad av boenden för ensamkommande barn. För att ge en långsiktig och kvalitativt bra omsorg till de ensamkommande barn som sökt asyl 2015 och då anvisades till staden behövs en fortsatt utbyggnad av HVB-platser.

Socialnämnden har från och med år 2015 det övergripande uppdraget i staden att ansvara för att de nyanlända som fått uppehållstillstånd och anvisas till kommunen från Migrationsverket, får boende och praktiskt stöd, samhällsinformation samt initialt ekonomiskt bistånd innan Arbetsförmedlingens etablering påbörjas. Totalt matchades 134 personer mot lägenheter förra året. Arbetet utfördes i nära samverkan med Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden.

Riksdagen beslutade den 27 januari 2016 om en ny lag (2016:38) för mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen gäller nyanlända som beviljats uppehållstillstånd. Enligt den nya förordningen (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner kommer Stockholms att anvisa 2 810 vuxna och barn under år 2016 för bosättning. Antalet nyanlända som kommer anvisas under åren 2017 och 2018 kan också förväntas bli betydligt högre än tidigare år.

Ärendet

Det ökande antal människor som är på flykt i världen och söker sig till Sverige och Stockholm ställer krav på att säkerställa stadens processer och insatser i mottagandet av asylsökande och nyanlända. Det sammantagna mottagandet i staden ska skapa goda förutsättningar för de nya personerna att etablera sig i Stockholm. I en stor och komplex organisation som Stockholms stad ställer det stora krav på att arbeta mot samma mål och i god samverkan, med både interna och externa parter.

Arbetet med asylsökande och nyanlända ska ta avstamp i Vision 2040 där beskrivningen av en stad som håller samman och som är ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbar, ger oss en gemensam riktning i arbetet. Det är tydligt att den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en snabb introduktion och att staden ska samarbeta med föreningar och arbetsliv för att stödja etableringen på arbetsmarknaden. En öppen och välkomnande stad, fri från diskriminering och trygg och säker för alla är ytterligare en grundförutsättning för detta.

När det gäller skolan ska barns och ungdomars särskilda förutsättningar och behov fångas upp i tidig ålder och skolan ge rätt stöd till alla elever. Barn och ungdomar som kommer till Sverige ska få särskilt stöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kulturell och språklig kompetens ska tas tillvara och alla barn och ungdomar ges möjlighet att växa och utvecklas utifrån sina unika förutsättningar.

I framtagande av boenden på kort tid måste flexibiliteten vara stor men samtidigt ska hänsyn tas till ambitionen i visionen att skapa hållbara boendelösningar, ur ett såväl socialt, ekologiskt, ekonomiskt som demokratiskt perspektiv.

Migrationsverkets prognoser

I Migrationsverkets prognos februari 2016 presenteras tre beräkningsalternativ för hur många asylsökande som kommer till Sverige år 2016. Det högre alternativet ligger på 140 000 asylsökande, varav 27 000 ensamkommande barn. Det lägre alternativet ligger på 70 000 asylsökande, varav 12 000 ensamkommande barn. Ett mellanalternativ på 100 000 asylsökande, varav 18 000 ensamkommande barn, har använts som grund för verksamhetsberäkningarna i prognosen.

I juli år 2016 ändrade Migrationsverket prognosen för antalet asylsökande. Prognosen utgår ifrån ett nedre och ett övre scenario samt ett planeringsantagande däremellan, vilket är det scenario Migrationsverket planerar efter. Prognosen för antalet asylsökande år 2016 skrivs ned till mellan 30 000 och 50

000, och planeringsantagandet är att 34 500 personer varav 3 000 ensamkommande barn söker asyl i Sverige under år 2016.

Bedömningarna för år 2017 är mer osäkra eftersom det ligger längre fram i prognosperioden. Här ligger planeringsscenarioet lite högre, cirka 51 000 asylsökande till Sverige varav 4 500 ensamkommande barn.

Migrationsverket skriver att antalet personer som kommer att behöva bostadsförsörjning i en kommun kommer att öka betydligt under de kommande åren – cirka 160 000 personer fördelat på åren 2016 och 2017. Dessa är personer som beviljats skydd samt deras anhöriga. Det här kommer att ställa stora krav på kommunerna i form av bostadsförsörjning och skolgång, samt på Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Samtidigt är cirka en tredjedel av de inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem i skolåldern, vilket ställer ytterligare krav på kommuner att erbjuda skolplatser till alla. Till detta tillkommer osäkerheten vilka effekter de nya reglerna om tillfälliga uppehållstillstånd som förväntas träda i kraft i juli 2016 kommer få på kommunernas mottagande.

Asylsökande vuxna och familjer

I staden befinner sig enligt Migrationsverkets statistik den 1 mars 2016, 1 121 asylsökande personer som bor på Migrationsverkets asylboenden (ABO) i Farsta, 5 087 asylsökande personer som bor i eget boende (EBO), oftast inneboende hos släkt eller vänner samt 1 903 personer i övrigt boende varav 1 892 är ensamkommande asylsökande barn placerade av socialtjänsten. Migrationsverket har det övergripande ansvaret för vuxna och familjer inom målgruppen medan socialtjänsten har ansvaret för ensamkommande asylsökande barn. Vuxna och familjer påverkar staden så tillvida att barn i målgruppen går i skola och de kan behöva söka hjälp hos individ- och familjeomsorgen inom socialtjänsten.

En annan grupp som också befinner sig i staden är ett okänt antal personer som ännu inte sökt asyl eller fått avslag på sin asylansökan. Staden har det yttersta ansvaret för den gruppen enligt socialtjänstlagen och kan vid behov bevilja akut nödbistånd.

Ensamkommande barn

Asylsökande ensamkommande barn som ger sig till känna i Stockholm

När ett ensamkommande barn kommer till Sverige och ger sig till känna för någon myndighet ska en social utredning inledas. (se riktlinjer för ensamkommande barn Stockholms stad 2012). Ett beslut fattas om placering på tillfälligt boende tills Migrationsverket kan anvisa en kommun för barnet. I Stockholm

ligger ansvaret för utredning och placering på stadens socialjour. Barn under 14 år placeras i första hand i jourhem och barn över 14 i gruppboende.

Den 21 mars 2016 hade enbart 42 barn placerats på de ankomstboende som socialnämnden driver. Det tar cirka tre dagar mellan ankomst och Migrationsverkets anvisning. En avsevärd skillnad från hösten 2015 då det som mest i november månad kom 2 045 barn och tog tre till fyra veckor för Migrationsverket att anvisa till kommun.

Asylsökande ensamkommande barn som anvisas till Stockholm

Asylsökande ensamkommande barn anvisas också till Stockholm från Migrationsverket enligt en fördelning från länsstyrelsen. Ytterligare ett antal barn anvisas dessutom utifrån anknytning till staden. Barnen anvisas från Migrationsverket till socialjouren som i sin tur delar ut barnet för handläggning på stadsdelsnämndernas socialtjänst. Socialtjänsten på stadsdelsnämnderna ansvarar för placering i boenden och omvårdnad samt för att en god man utses. Socialnämnden ansvarar för drift och utbyggnad av hem för vård och boenden (HVB).

Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning till kommuner av asylsökande ensamkommande barn och unga. Den nya modellen presenterades den 1 april 2016. I den nya modellen ska ensamkommande barn och unga anvisas till alla kommuner utifrån en fastställd andel. Samtliga kommuner tilldelas en andel som anges i promille. Alla anvisningar även de som sker på grund av anknytning inkluderas i andelen. Detta är betydelsefullt för Stockholm som har haft många anknytningsplaceringar. Platsbehovet på nationell nivå uppdateras vid varje prognos från Migrationsverket. Stockholms promilletal är 79,66. Vilket betyder att om Migrationsverket tar emot 27 000 barn ska Stockholm tillhandahålla 2 151 platser, vid 18 000 mottagna tillhandahålls 1 434 platser och vid 12 000 mottagna barn ska staden tillhandahålla 956 platser.

Antalet barn som sökt asyl i Sverige den senaste tiden har varit lågt i förhållande till den prognos som kom i oktober 2015 och att det finns lediga platser i många kommuner. För närvarande ankommer det cirka 30 asylsökande ensamkommande barn i veckan till Sverige. Till Stockholm hade till och med den 21 mars 2016 86 barn anvisats till staden jämfört med det 583 som var det högsta antalet anvisade på en månad (november) 2015.

Nyanlända vuxna och familjer som beviljats uppehållstillstånd

För att de nyanlända som enligt den nya bosättningslagen (2016:38) kommer att anvisas till Stockholm, ska ges goda möjligheter att etablera sig, behöver

staden skapa goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.

Socialnämnden ansvarar från och med år 2015 för det sociala stöd som de anvisade nyanlända är i behov av. Detta är speciellt viktigt för att glappet mellan tiden från inflytt i kommunen och etableringsåtgärder hos Arbetsförmedlingen ska bli så kort som möjligt. När den nyanlände går in i etableringsåtgärder utgår en statlig etableringsersättning till personen för att täcka det uppehälle.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Boende

Ett första led i mottagandet är att tillhandahålla boende. I budget 2016 gavs socialnämnden ansvar för att tillse att de nyanlända som anvisas staden från anläggningsboenden erbjuds boende. I socialnämndens reglemente framgår att nämnden är ansvarig för mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar från det att de ankommer till staden till dess att de av Migrationsverket anvisas och flyttar till annan kommun. Socialnämnden ska också tillhandahålla boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar samt för barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd. Utöver det så ska socialnämnden i enlighet med nämndens reglemente erbjuda boende, praktiskt stöd, initialt ekonomiskt bistånd och initial samhällsintroduktion till nyanlända flyktingar som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende.

Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS), har också en viktig roll i att säkra stadens mottagande av anvisade nyanlända. I budget 2016 gavs SHIS i uppdrag att tillsammans med socialnämnden bistå nyanlända med bostad. SHIS är stadens bostadssociala resurs som har uppdraget att tillhandahålla bostäder till personer som av olika sociala skäl inte har tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. För detta ändamål ska AB Stockholmshem överlåta ett antal bostäder till SHIS varje år. Socialnämnden ansvarar för uppföljning av SHIS hotellhemsverksamhet.

Bostadsbolagen har enligt ägardirektiven i kommunfullmäktiges budget uppdraget ”att tillhandahålla bostäder till prioriterade grupper där staden har ett åtagande i lag, beslut i kommunfullmäktige eller genom särskild överenskommelse samt aktivt bidra och samverka i stadens arbete med att tillskapa fler boenden för prioriterade grupper, såsom nyanlända, ensamkommande flyktingbarn med flera.” AB Stockholmshem står därför för projektering och uppförande av nya bostäder till SHIS. Boenden kan även bli aktuella på platser där SHIS kan hyra av andra fastighetsägare.

Den nya bostättningslagen (2016:38) från 1 mars 2016 innebär att stadens åtagande när det gäller antalet nyanlända personer som ska beredas boende, ökar kraftigt från 134 perso-

ner 2015 till 2 810 personer 2016, vilket innebär ett stort ekonomiskt åtagande samt att stora krav ställs på stadens organisation. Den nya lagen ersätter tidigare överenskommelser om mottagning av nyanlända med en skyldighet att ta emot nyanlända som anvisas, inom två månader från anvisningen sker. Därför krävs resursförstärkningar samt en mycket väl utvecklad samverkan mellan alla berörda parter. Inför 2017 och 2018 finns fortfarande osäkerhet kring antal personer som kommer anvisas men antalet kommer sannolikt vara minst lika stort som 2016.

I syfte att säkerställa samordning och genomförande har kommunstyrelsen förstärkt organisationen med en samordningsfunktion. Syftet är främst att säkerställa att det finns mark för att uppföra bostäder och att identifiera andra boendelösningar i enlighet med det behov som identifieras av socialnämnden. Efter samråd med socialnämnden och samordningsfunktionen på kommunstyrelsen beställer SHIS boenden.

En inventering av möjlig mark för paviljonglösningar har gjorts och ett antal platser har identifierats vilka kan rymma cirka 1 200 lägenheter för cirka 2 300 personer. Ytterligare lägenheter för att lösa boendeförsörjningen för 2 810 personer kan omvandlas inom Micasas bestånd. Hotellboende kan om så krävs lösa akuta behov som uppstår men ska endast ske i undantagsfall. Utöver platser för nyanlända kommer ett antal HVB platser, att behöva tillföras för placeringar av asylsökande ensamkommande barn. Socialnämnden ansvarar för detta men samplanerar med kommunstyrelsen för att inte en konkurrenssituation ska uppkomma inom staden, mellan platser för nyanlända vuxna och familjer och ensamkommande barn.

AB Stockholms hem har genomfört en upphandling av modulhus för boenden till nyanlända. Ett antal faktorer är i sammanhanget kostnadsdrivande. En del markområden som är aktuella har svåra och dyra förutsättningar för iordningsställande och begränsade bygglovstider då majoriteten av paviljongerna kommer ha tidsbegränsade bygglov vilket innebär kortare avskrivningstider. Höga entreprenadkostnader på grund av mycket korta genomförandetider, krav på byggnadernas flexibilitet samt avvecklingskostnader för befintlig verksamhet med mera ökar också kostnaderna. Därutöver tillkommer kostnader för iordningställande av omkringliggande ytor, anslutningar, inventarier och kostnader för bevakning.

SHIS:s egna hyres- och lokalkostnader gentemot fastighetsägarna, till exempel Stockholms hem eller Micasa, ska täckas av de hyresintäkter som erhålls från hyresgästerna. Stiftelsen är hyresvärd och tecknar hyresavtal och uppbär hyror. Detta förutsätter att de boende kan betala hyran inom ramen för etableringsstödet. Om så inte sker finns risk att stadsdelsnämndernas kostnader för försörjningsstöd kan påverkas.

Kostnader för driften av verksamheten ska avtalas mellan socialnämnden och SHIS. I ett sådant avtal ska regleras hur kostnader som till exempel bovärdar och bevakningskostnader som inte täcks av hyresintäkterna hanteras. Till detta kan även komma merkostnader för tomgångshyror om lägenheter står tomma eller särskilda avvecklingskostnader som uppkommer om och när anläggningarna ska avvecklas. När en specifik person anvisats från Migrationsverket går det att återsöka tomhyran och få en ersättning på högst 12 000 kronor per boende och period. SHIS står för underlag för detta och socialnämnden återsöker. Migrationsverket har ett begränsat anslag för ersättning för hyreskostnader. Därför ska ansökan om ersättning ske snarast möjligt efter det att en anvisad person flyttat in i bostaden. När

Migrationsverkets anslag är slut kan ingen ersättning fås för hyreskostnaden även om kriterierna i övrigt är uppfyllda.

För att underlätta beställningar av bostäder för nyanlända så ges socialnämnden i uppdrag i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med SHIS avseende boenden för nyanlända. Nämnden kan själv besluta om ett sådant avtal givet följande förutsättningar:

- Avtalet ska baseras på över tiden självkostnad för SHIS.
- Verksamheten som omfattas ska vara klart definierad och bestämd till omfattning/volym.
- Så många kostnadsposter som möjligt ska vara schablonbestämda, det vill säga förutsägbara oavsett faktiska kostnader för en enskild anläggning eller annat boende.
- Utgångsläget är att ersättningen ska vara prestationsbaserad och beräknas per längd, boende eller annan likvärdig grund och faktureras i efterskott varje kvartal.
- SHIS ska årligen till socialnämnden redovisa och lämna en kostnadskalkyl och beräkningsgrund för nästkommande år.
- Socialnämnden ska hålla sig inom en maximal kostnadsram om 50 miljoner kronor per helår motsvarande boenden för 2 810 personer.

Socialnämnden ska anmäla ovan nämnda avtal till kommunstyrelsen. Nämnden ges där efter rätt att träffa avtal med SHIS om nya anläggningar eller boenden inom ramen för de villkor som avtalet reglerar. Genomförda beställningar ska successivt redovisas till kommunstyrelsen i samband med tertialrapport, verksamhetsberättelse och underlag för budget nästkommande år. Ett sådant avtal kommer innebära en ökning av socialnämndens driftkostnader om maximalt 50 miljoner kronor räknat på helår. Driftkostnadsökningen får beaktas i kommande års budget.

SHIS hyresavtal med AB Stockholmshem för de objektsvisa bostadsanläggningarna i form av modulhus ska tecknas till en bestämd kostnad avseende byggnaderna och de åtaganden som respektive part står för vad gäller drift och underhåll.

Uppställningar av moduler sker huvudsakligen med tidsbegränsade bygglov vilket med nuvarande regler medger en tid om maximalt 15 år. Därefter förutsätt de avvecklas. Kostnader för etablering och avetablering kommer att variera beroende på den aktuella platsens förutsättningar. Stockholmshem anger inte några generella avskrivningstider för modulbostäder. Avskrivningstiderna bedömas istället från fall till fall utifrån bl.a. modulernas tekniska livslängd, upplåtelsestider för mark och möjlighet att flytta moduler.

Som komplement till ovan får avtalet på motsvarande sätt reglera kostnaderna för SHIS inhyrningar som inte gäller de nämnda modulhusen. Det kan handla om andra typer av fastigheter och även andra fastighetsägare än Stockholmshem

Arbetet med att färdigställa boenden är prioriterat i alla led. För att få en rationell hantering krävs att berörda parter samarbetar för att vinna tid. Det innebär att byggherren i förekommande fall även kan genomföra sådana åtgärder som normalt annars ankommer på staden att svara för. Exempel kan vara att planera och iordningställa mark och annan grundläggning för att möjliggöra ianspråktagande av en byggrätt. Det kan innebära att Stockholmshem, efter beställning från till exempel exploateringsnämnden, svarar för vissa markförberedande åtgärder eller andra specialarbeten i ett projekt och därefter fakturerar exploateringsnämnden dessa kostnader. Det kan även röra sig om åtgärder som är möjliga att direktavskriva som görs i andra typer av fastigheter än modulhusen. I sådana fall kan social-

nämnden, via SHIS, beställa dessa gentemot fastighetsägaren/byggherren, till exempel Mica. För att finansiera investeringar i samband med uppförande av tillfälliga moduler och andra boenden för flyktingmottagande ska där det är möjligt delar av statsbidraget användas. Hur medlen används redovisas i kommande års bokslut. Ej använda medel ska redovisas som överskott 2016. För ändamålet reserveras 200 mnkr.

Berörda nämnder kan för de investeringsutgifter som uppkommer under 2016 i samband med T1, T2 och bokslutet för 2016 söka ersättning för dessa investeringsutgifter ur *Central Medelsreserv: 4*. Kommande års investeringar hanteras i samband med upprättandet av kommunfullmäktiges budget för 2017.

Utbildningslokaler

Utbildningsnämnden har den 14 januari 2016 ansökt hos kommunstyrelsen (kommunstyrelsens ekonomiutskott, dnr 122-72/2016) om rätt att under 2016 besluta om paviljongetableringar till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 miljoner kronor. Avsikten är att snabbt få fram undervisningslokaler för det ökande antal asylsökande och ensamkommande flyktingbarn. Många av dessa är i grundskole- och gymnasieålder. Nämnden beräknar ett behov om 4 200 nya platser under 2016, varav 2 800 platser för grundskolan och 1 400 platser för gymnasiekolan.

Utbyggnaden planeras ske genom paviljonguppställningar i anslutning till befintliga skolor. Utbildningsnämnden beräknar att 4 200 elevplatser motsvarar ett lokalbehov om cirka 21 000 m². Med utgångspunkt från tidigare etableringar bedöms hyreskostnaden schablonmässigt till 3 200 kronor per m² och år. Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, är byggherre. Paviljongerna hyrs medan engångskostnader för etablering och avetablering tillkommer som ett hyrestillägg under fem år. Den tillkommande hyran beräknas till totalt 67,2 mnkr år 1. Även åtgärder med anledning av "flaskhalsar" i skolans övriga lokaler med anledning av utbyggnaden beräknas schablonmässigt och bedöms medföra en tillkommande hyra om totalt 13,5 mnkr per år. Den totala hyreskostnaden uppgår därefter till 80,7 miljoner kronor per år vilket motsvarar 19 200 kronor per ny plats.

För att vinna tempo i arbetet har utbildningsnämnden delegerat till utbildningsdirektören att fatta genomförandebeslut på objektsnivå. Drygt 20 möjliga etableringar om totalt 2 300 platser pekas ut i ärendet i form av utbyggnad av befintliga skolor. Utöver detta redovisas ett ospecificerat behov motsvarande 1 900 elevplatser vilket nämnden arbetar vidare med.

Lokalkostnaden per ny plats beräknas till 19 200 kronor per år. Denna nivå är inte orimlig. Stadsledningskontoret konstaterar att nämndens begäran om rätt att fatta genomförandebeslut för paviljongetableringar upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 miljoner kronor med nuvarande regler endast kan godkännas av kommunfullmäktige. Givet att nämnden håller sig inom en genomsnittlig lokalkostnad om 19 200 kronor per ny plats och år så föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige att godkänna utbildningsnämndens begäran. Godkännandet gäller avgränsat 4 200 nya platser med anledning av asylsökande och ensamkommande flyktingbarn under 2016 upp till en total hyreskostnad om maximalt 80,7 miljoner kronor per år.

Utbildningsnämnden ska löpande på objektsnivå anmäla beställda paviljongetableringar, med relevant information om kostnad och antal platser, till kommunstyrelsen.

Fördelning av extra statsbidrag med anledning av flyktingsituationen

Regeringen beslutade 17 december 2015 om att tilldela totalt 9,8 miljarder kronor som tillfälligt stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen. Stödet betalades ut 2015 men ska täcka kostnader som uppstår både 2015 och 2016. Stockholms stad tilldelades 363,6 mnkr. Av dessa kan 335,6 mnkr användas under 2016 (enligt gällande redovisningsregler bokfördes resterande på 2015). Anslaget får användas för bidrag till kommunens hantering av flyktingsituationen för att minska trycket på den kommunala ekonomin.

Statsbidraget från 2015 är i den formen det utbetalades ett engångsbidrag och är därför inte lämpligt att använda till löpande driftskostnader, längre projekt eller investeringar som inte kan genomföras direkt. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen fördelar medlen enligt följande.

Medlen för förstärkning till stadsdelsnämnderna fördelas utifrån antalet mottagna ensamkommande barn 2015:

Stadsdelsnämnd	Mnkr
Rinkeby-Kista	6,3
Spånga-Tensta	4,7
Hässelby-Vällingby	6,6
Bromma	5,1
Kungsholmen	3,2
Norrmalm	3,3
Östermalm	3,4
Södermalm	2,7
Enskede-Årsta-Vantör	5,0
Skarpnäck	4,0
Farsta	4,7
Älvsjö	3,8
Hägersten-Liljeholmen	4,0
Skärholmen	4,2
Totalt	61,0

Generellt statsbidrag med anledning av flyktingsituationen 2015-2016	Mnkr
Totalt	363,6
Bokfört 2015	-28,0
Återstår 2016	335,6

Användningsområden	
Finansering av investeringar för boende <i>(t ex planera och iordningställa mark och annan grundläggning för att möjliggöra ianspråktagande av en byggrätt)</i>	200,0
Kostnader för bovärdar och bevakning m.m. <i>Till Socialnämnden för anslag till SHIS</i>	32,0
Utrednings- och utbildningskostnader SLK välfärdsutveckling	5,0
Utrednings- och utbildningskostnader SLK stadsutveckling	5,0
Förstärkt utbildning för gode män Överförmyndarnämnden	2,6
Förstärkning av handläggning Överförmyndarnämnden	5,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Idrottsnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	5,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Kulturnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	5,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Utbildningsnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Arbetsmarknadsnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Socialnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
Förstärkning stadsdelsnämnderna <i>(t ex tillfällig förstärkning/inhyrning socialsekreterare, täckning av placeringskostnader, uppstart av nya enheter, kompetensutveckling, trygghetsinsatser)</i> <i>Fördelas utifrån andel mottagna ensamkommande barn 2015</i>	61,0

Förstärkning Farsta stadsdelsnämnd <i>För extra kostnader i förbindelse med boende på Migrationsverkets asylboenden i stadsdelsområdet.</i>	3,0
Totalt	335,6

Fördelning av generalschablon

Migrationsverket betalar ut en ersättning till kommunen för etablering och introduktion för nyanlända personer ("generalschablonen"). Ersättning betalas ut automatiskt för varje nyanländ med uppehållstillstånd som tas emot av kommunen. Ersättningen betalas ut under en tvåårsperiod och ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer:

- mottagande och praktisk hjälp vid bosättning
- särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg med mera
- utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- samhällsorientering
- tolk
- andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration

Från och med 1 januari 2016 höjdes schablonen från 83 100 kr år till 125 000 kr per person i åldern 0-64 år. (Från 52 000 kr till 78 200 kr för personer över 65 år). Fram till och med 2015 har generalschablonen fördelats till stadsdelsnämnderna, efter avdrag för sfi och samhällsorientering (för personer 20-64 år) och avdrag för viss hantering av särskilt förordnade vårdnadshavare inom överförmyndarnämnden (för personer 0-19 år). Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för den praktiska hanteringen och fördelningen. Stadsdelsnämndernas andelar har överförts löpande medan gjorda avdrag ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapat utrymme för användning i stadens budget. (Dock har avdraget för samhällsorientering, 5 500 kr per person, kvarstått hos arbetsmarknadsnämnden för finansiering av verksamheten).

Till och med 2015 har hela schablonbeloppet för personer över 65 år ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav. Stadsledningskontoret föreslår att schablonbeloppet i sin helhet överförs till stadsdelsnämnderna. (Av de 2 810 personer som kommer att tas emot i Stockholm under 2016 väntas dock ett litet antal vara över 65 år.)

Fördelning av generalschablon

		2015		2016	
		Schablonbelopp	Andel	Schablonbelopp	Andel
0-19 år	Till stadsdelsnämnderna	72 804	87,6 %	109 512	87,6 %

	För kostnader hos överförmyndaren*	10 296	12,4 %	15 488	12,4 %
Totalt		83 100	100 %	125 000	100 %

		2015		2016	
		Schablonbelopp	Andel	Schablonbelopp	Andel
20-64 år	Till stadsdelsnämnderna	38 725	46,6 %	65 500	52,4 %
	För sfi*	38 875	46,8 %	39 000	31,2 %
	Till arbetsmarknadsnämnden för samhällsorientering	5 500	6,6 %	5 500	4,4 %
	För kostnader för initiala insatser på enheten för nyanlända (inklusive försörjningsstöd)*			15 000	12,0 %
Totalt		83 100	100 %	125 000	100 %

		2015		2016	
		Schablonbelopp	Andel	Schablonbelopp	Andel
65- år	Fördelas inte, utan utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav	52 000	100 %		
	Till stadsdelsnämnderna			78 200	100 %
Totalt		52 000	100 %	78 200	100 %

* Beloppet utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapar budgetutrymme för central fördelning av medel till aktuell nämnd/verksamhet.

Totaleffekt för stadsdelsnämnderna

Utifrån nuvarande antal nyanlända (fördelningstal 2016) skulle den föreslagna fördelningen innebära 184 mnkr för stadsdelsnämnderna (baserat på 2 810 nyanlända i åldern 20-64 år).

Bakgrund

Avdrag från generalschablonen för kostnader hos överförmyndaren

Fram till och med 2015 har generalschablonen för barn 0-19 år tillförts stadsdelsnämnderna med ett avdrag om ca 10 300 kr för att skapa budgetutrymme för vissa kostnader inom överförmyndarnämnden. Avdraget till överförmyndarnämnden infördes 2015 när överförmyndarnämnden fick ansvaret för ”förstärkt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare” i syfte att stötta och avlasta stadsdelsnämnderna. Avdraget syftade till en omfördelning från stadsdelsnämnderna och innebar att det skapades utrymme för ett tillskott om 7,8 mnkr till överförmyndarnämnden. (varav 0,6 mnkr från socialnämnden).

Överförmyndaren har tidigare inte fått del av generalschablonen direkt, utan får ett fast anslag i budgeten som inte är prestationsbaserat. Stadsledningskontoret ser inför budget 2017 över modellen för överförmyndarnämndens anslag. Därför är det inte aktuellt att i detta ärende besluta att direktfördela medel ur generalschablonen till överförmyndaren. Stadsledningskontoret föreslår att det avdrag som görs fortsätter att tillhöra arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för vidare beslut om fördelning framöver.

Stadsdelsnämndernas kostnader

Stadsdelsnämndernas kostnader för mottagning av nyanlända består till största del av:

- *För ensamkommande barn*

Handläggning/utredning/personal (kan ej återsökas), placeringar (utöver de 1 900 kr/dygn som kan återsökas) samt övrigt där behov uppstår.

- *För övriga/vuxna och generellt*

Handläggning/utredning/personal, ekonomiskt bistånd, placeringar individ- och familjeomsorgen, trygghetsinsatser (t ex för att hantera trångboddhet och skapa fritidsaktiviteter för unga) samt övrigt där behov uppstår.

Ny enhet inom socialnämnden

Socialnämnden skapar under 2016 en ny enhet/etableringskontor för mottagande av de nyanlända som anvisas till kommunen efter att ha bott på anläggningsboende och väntar på att påbörja etablering i Arbetsförmedlingens regi. Migrationsverket betalar ut en automatisk ersättning (för närvarande 7 500 kr för vuxna nyanlända som kommer från ett anläggningsboende/ABO) för att täcka kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd innan etableringen påbörjas. Den nya enhetens kostnader består till största del av ekonomiskt bistånd, handläggning, samhällsvägledning, tolktjänster, administration och lokaler.

Stadsledningskontoret föreslår att enheten finansieras genom delar av generalschablonen, och att en del av schablonen därför tillfaller arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för att skapa budgetutrymme för verksamheten.

Arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för 2016 justeras utifrån den föreslagna fördelningen.

Stadens hantering och återsökning av statsbidrag

En stor del av stadens kostnader som är relaterade till flyktningmottagandet kan återsökas hos

Migrationsverket. Arbetsmarknadsnämnden samordnar stadsdelsförvaltningarnas återsökning av statsbidrag och socialförvaltningen ansvarar för sammanställning av vissa underlag framförallt gällande ensamkommande barn och ungdomar. Utbildningsförvaltningen och överförmyndarförvaltningen gör egna direkta ansökningar till Migrationsverket. Hösten 2015 fick konsultbolaget KPMG i uppdrag att genomföra en översyn av stadens hantering av återsökning av statsbidrag. De kommande åren kommer staden ha möjlighet att återsöka mycket stora belopp och det är viktigt att säkerställa att återsökningen organiseras effektivt och ändamålsenligt. Resultatet av KPMG:s översyn visar att arbetssätten idag skiljer sig mellan olika förvaltningar och att det borde vara möjligt underlätta arbetet med återsökningar. Stadsledningskontoret bedömer att resultaten av KPMG:s översyn bör analyseras och en eventuell plan med förändringsförslag arbetas fram inom projektet för översyn av flyktingmottagande (se nedan). Vid behov kan ytterligare analyser behöva göras.

Översyn av flyktingmottagande samt samordningen av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor

I enlighet med budgetuppdragen till kommunstyrelsen 2016 har stadsledningskontoret förstärkt organisationen med en projektorganisation för översyn av det samlade flyktingmottagandet i staden. Inom projektet behandlas även det närliggande budgetuppdraget att utreda hur samordning av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor kan utvecklas och organiseras för att på bästa sätt skapa förutsättningar för ett bra mottagande och för etablering i arbetsliv och samhälle. (se bilaga 1. Projektdirektiv)

Projektchefen och projektmedarbetarna kommer att samordna och stötta de operativa verksamheterna som är ansvariga för mottagande, introduktion och integrering av asylsökande och nyanlända som befinner sig i staden. Detta för att säkerställa ett bra mottagande för både asylsökande och nyanlända samt att skapa trygghet för kringboende. Inom projektet kommer också långsiktiga frågor som att säkerställa ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning av mottagandet att utredas.

Målet med översyn är att:

- Nyanlända flyktingar, inklusive ensamkommande barn ges goda möjligheter att etablera sig i Stockholm genom att staden skapar förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.
- Mottagande av flyktingar bidrar till ett socialt hållbart Stockholm.

Genom att:

- En ändamålsenlig organisation, process och resursfördelning för flyktingmottagandet säkerställs.
- Frågor gällande flyktingmottagandet i behov av utveckling och/eller utredning definieras och organiseras i delprojekt.
- System för uppföljning och utvärdering av mottagandet och etablering av nyanlända flyktingar tas fram.
- Samverkan med andra berörda myndigheter utvecklas och tydliggörs

Översynen gäller stadens samlade insatser till de barn, vuxna och familjer som kommer

som asylsökande eller nyanlända till staden. Översynen genomförs i projektform. Projektet ska söka samarbete med, och säkerställa att det som görs inom översyn och delprojekt inte redan görs inom ramen för det arbete som görs med social hållbarhet, demokrati och lokalutveckling samt eventuella projekt finansierade med den sociala investeringsfonden.

Projektet kan vid behov föreslå justeringar i uppdrag, organisation och resursfördelning genom förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Eventuella genomgripande och permanenta förändringar i organisation och resursfördelning föreslås dock i det ordinarie budgetarbetet inför 2017 och 2018.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner inriktningen, i enlighet med Projektdirektiven bilaga 1 på projektet Översyn av flyktingmottagandet. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner att beslutspunkterna 8 till 15 i ärendet återrapporteras inom projektet Översyn av flyktingmottagandet.

Övriga uppdrag till berörda nämnder

Inom projektet Översyn av flyktingmottagandet har ett antal utvecklingsbehov gällande stadens mottagande och insatser för nyanlända och asylsökande definierats. Nedan föreslås uppdrag till berörda nämnder att starta eller fortsätta utvecklingsarbete med de frågor som definierats inom projektorganisationen. Uppdragen ska återrapporteras inom projektet för översynen.

Initialt socialt stöd

I och med etableringsreformen 2010 övertog Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för nyanlända från kommunerna. Detta förändrade kommunernas roll i det initiala sociala stödet. Behov av socialt stöd finns framför allt i det inledande skedet i etableringsprocessen men kommunen har ett visst ansvar under hela processen. Behov av stöd finns hos de nyanlända som anvisas boende men också för dem som bor i eget boende (EBO). Här spelar medborgarkontor som finns i några stadsdelar en viktig roll. Kvaliten på det initiala stödet är avgörande för hur snabbt personen kommer in i etableringen på Arbetsförmedlingen. En lokal överenskommelse som tydliggör uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan Arbetsförmedlingen och staden samt andra myndigheter och organisationer såsom lands-ting/regioner finns och tecknas av Arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med berörda förvaltningar. I och med det ökande antalet nyanlända behövs ett intensifierat arbete med att definiera och utforma ett likartat över staden samt en kunskap- och kompetensutveckling när det gäller introducerande insatser, behov av särskilda vårdinsatser eller kontakt med Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna att skyndsamt definiera och utforma ett likartat socialt stöd i hela staden, med särskilt fokus på barnperspektivet.

Akut och jourboenden för nyanlända

Ett stort antal flyktingar bor både under asylprocessen och efter att uppehållstillstånd beviljats, i eget boende (EBO) oftast hos släkt och vänner. När boendesituationen inte längre

fungerar är det vanligt att familjer söker hjälp för att få akutboende hos stadsdelsförvaltnings socialtjänst eller på socialjouren. Eftersom eget boende är vanligt i Stockholm speciellt i de stadsdelsförvaltningar som redan har många utrikesfödda i sin befolkning, är det mycket sannolikt att behovet av akuta jourboenden kommer att tillta i och med det ökade flyktningmottagandet. Det stora mottagandet kan också komma att leda till en stor ökning av anhöriginvandring där den som ska återförenas med anhöriga kan sakna fast boende eller bor i liten lägenhet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna i enlighet med budgetuppdraget se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för familjer.

Fler asylsökande och nyanlända barn och ungdomar på stadens gator

Ökningen av antalet asylsökande ensamkommande barn innebär också att antalet barn som avvikit från placeringar i andra kommuner, ökar i Stockholm. Fler ensamkommande asylsökande unga i Stockholm betyder fler ungdomar på stadens gator och torg. Detta medför att fler unga ska handläggas på Socialjouren. Ungdomsjouren och ungdomsuppsökarna behöver förstärkas för att bättre och snabbare kunna möta ungdomarna i riskmiljöer.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utvecklar insatser anpassade för gruppen. Till grund för detta ska den kartläggning som tagits fram av länsstyrelsen användas.

Anhöriga till ensamkommande flyktningbarn

Mer kunskap behövs om hur situationen för ensamkommande ungdomar påverkas när föräldrar och syskon anländer till Sverige med uppehållstillstånd baserade på anknytning till ungdomen. Dessa ärenden hamnar ofta hos socialtjänsten, då familjen ofta står utan boende och försörjning vid familjeåterföreningen. Barnets ansvarar plötsligt för en hel familj och är den som har kunskaper om hur samhället fungerar. Det är vanligt att ungdomens studier och andra aktiviteter får stå tillbaka för de frågor som måste lösas för familjens räkning. Boendesituationen är ofta komplicerad eftersom familjen hänvisas till tillfälliga hotell- eller vandrarhemsboenden, i den mån de inte kan ordna ett eget boende. Ett bättre stadsövergripande genomtänkt förhållningssätt för arbetet med barnen när anhöriga anländer behövs utvecklas.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana socialnämnden att söka goda exempel på arbete med ensamkommande när anhöriga anländer och ta fram underlag för kvalitetsutveckling av det arbetet Stockholm.

Barn och ungdomar – ensamkommande och nyanlända med familjer

De ungdomar som kommer som flyktingar till Stockholm är inte en homogen grupp. De kommer från olika länder, av olika skäl och har skilda bakgrunder och erfarenheter. Vad de har gemensamt är att de har erfarenheter och upplevelser av att fly från sitt hemland. Några av dem har dessutom gjort detta utan sina föräldrar och kommer ensamma till ett nytt land. Både de ensamkommande och de som kommer med vårdnadshavare har med rätt stöd och hjälp stora möjligheter att lyckas i sitt nya liv i Sverige. De behöver boende, utbildning och

fritidssysselsättning men också bärande relationer, en stödjande omgivning och verktyg för integration på egna villkor.

Samverkan

Det stora antalet nyanlända barn och ungdomar till Stockholm under hösten har varit en utmaning för socialtjänstens barn och ungdomsvård, grundskolan och gymnasieskolan, men även för stadsdelsnämndernas fritidsverksamheter samt kultur- och idrottsnämndernas verksamheter. Ett antal initiativ har tagits inom stadens egna verksamheter men även av den ideella sektorn. Stadsledningskontoret kommer inom ramen för projektet Översyn av flyktingmottagandet göra en snabb inventering av det som görs i staden för nyanlända barn och ungdomar. Verksamheter och aktiviteter behöver kopplas ihop med varandra. Väl fungerande fritidsaktiviteter kan behövas skalas upp och spridas mellan stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar till intensifierad samverkan mellan utbildning- och arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnden när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.

Skola och utbildning

Antalet elever i grundskolan har ökat med cirka 1500 elever under hösten 2015. Ett stort antal av de nyanlända eleverna är ensamkommande flyktingbarn i åldrarna 14 till 15 år. Många har placerats i HVB-hem i Farsta och Skarpnäcks stadsdelsnämnder och i familjehem i stadsdelsnämnderna Skärholmen, Rinkeby-Kista och i Spånga-Tensta. Elever har erbjudits platser i skolor i närförorterna och i innerstaden och nya förberedelsegrupper har startat. Det har varit en stor utmaning att rekrytera personal till skolorna. Personalavdelningen och grundskoleavdelningen har därför tillsammans arbetat med rekrytering av pensionerade lärare till undervisningsgrupper för nyanlända och som stöd till rektorer.

Utbildningsnämnden arbetar med att säkerställa alla nyanlända elevers möjligheter att utvecklas språkligt, kunskapsmässigt och socialt. Undervisning, både metodik och kompetens, måste utvecklas för äldre nyanlända elever som saknar skolbakgrund.

När det gäller ”sen-ankommande” elever i ålderns 14 till 16 år pågår det ett utvecklingsarbete för att intensifiera samarbetet mellan grundskolan och gymnasiet. Även studie och yrkesvägledning måste förstärkas för ”sen-ankommande” elever.

Gymnasieavdelningen har på två språkintröducerande gymnasieskolor (SPRINT) utvecklat en studieorganisation som erbjuder individualiserad undervisning, till innehåll, sätt och studietakt. Utbildningen tar sikte på de nationella målen och ger goda möjligheter att snabbt och effektivt lära sig svenska, parallellt med kunskaper i främst samhälls- och naturorienterade ämnen. Därutöver ges kunskaper om det svenska utbildningssystemet för att eleven ska kunna sätta mål och planera fortsatta studier.

SPRINT-gymnasiet har kontinuerlig antagning från augusti till slutet av april. Vid läsårets slut, i början av juni slutar alla elever. Följande läsår fortsätter de sina studier på andra gymnasieskolor eller hos andra utbildningsanordnare för den som är folkbokförd. Ålder, kunskapsnivå i svenska och skolbakgrund från hemlandet har också betydelse för vilken utbildning eleven kan välja. När det stora antalet elever skrev in under hösten delades skoldagen upp i två skift för att alla skulle kunna beredas plats.

Den generella kunskapen behöver förbättras hos lärare och personal i förskoleklass, skola och fritidshem om mottagande och undervisning av nyanlända elever. Samarbete och samordning av undervisning mellan språkcentrums studiehandledare, modersmåls lärare och lärare i svenska som andra språk (SVA-lärare) samt ämneslärare i skolorna ska förstärkas. Det finns också förbättringsområden när det gäller samverkan mellan hälso- och sjukvården och elevhälsan. Det viktiga är att det finns tillgång till hälsokontroller, vaccinationsrådgivning, psykiatrisk vård med mera för att ge ungdomarna större möjlighet att koncentrera sig på studierna.

Det är angeläget att utbildningsnämnden fortsätter utveckla samarbetet med arbetsmarknad, kultur och idrottsnämnden kring integration, hälsa, värdeprocesser och förståelse av det svenska samhällets möjligheter och normer, samt motivation till studier och yrkesutbildningar.

Samverkan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden

För unga som kommit hit i åldrarna 14 år och uppåt visar forskning att många har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta är en stor och viktig utmaning för staden. Det behövs smidiga övergångar mellan skolformer för att ge de bästa möjliga förutsättningarna för inträde på arbetsmarknaden. Möjligheten att bedriva en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning – möjligen i samverkan även med arbetsförmedlingen ska utredas. I andra regioner har folkhögskolor använts som skolform för målgruppen med goda resultat.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden att utreda om en kombinerad gymnasieskola och vuxenutbildning kan bedrivas i staden.

Samhällsorienterande aktiviteter

Det finns önskemål från utbildningsnämnden att arbetsmarknadsnämnden erbjuder arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar som ett komplement till den språkin introduktionsundervisning som bedrivs vid Sprintgymnasierna och vid Enskede Gårds gymnasium. Jobbtorg Stockholm skulle kunna erbjuda insatser med en kombination av arbetsmarknads kunskap, samhällsorientering och vägledande insatser. Detta görs i liten skala inom verksamhetens ”Ung i Centrum” men skulle kunna skalas upp. Även insatser som information om värdegrund, demokrati, normer och genus skulle kunna inkluderas. Detta skulle kunna vara av stort värde för många av ungdomarna men ligger idag utanför arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana arbetsmarknadsnämnden att i samverkan med utbildningsnämnden utreda detta närmare.

Samverkan med civila samhället

För en framgångsrik integration måste alla delar av samhället mobiliseras. Olika organisationer och verksamheter inom det civila samhället är ett viktigt komplement till stadens åtagande och insatser. Ett stort antal föreningar är redan engagerade och är betydelsefulla samverkansparter i mottagandet av nyanlända.

Ett exempel är föräldragrupperna Svenska med baby där staden och den ideella sektorn tillsammans arbetar för att komma i kontakt med fler utrikesfödda föräldrar. Ett annat är Duo Stockholm som skapar möten mellan nyanlända och etablerade svenskar. Arbetsmarknadsnämnden har tecknat överenskommelser om ideellt-offentligt partnerskap (IOP) med Internationella bekantskaper respektive Individuell människohjälp för båda dessa verksamheter.

Staden är genom arbetsmarknadsnämnden med i en projektansökan från länsstyrelsen till Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Meddelande om den beviljats väntats inom kort.

Om projektet beviljas medel kommer nya metoder testas för hur idéburen och offentlig sektor kan samverka för att underlätta för nyanlända att komma ut i föreningslivet och på så sätt stärka sina sociala nätverk, öva svenska språket och förbättra sin hälsa. Projektansökan tar sin utgångspunkt i ett liknande framgångsrikt projekt i Skåne. Där det bland annat fungerat som ett viktigt stöd för offentliga aktörer i att erbjuda meningsfulla, hälsofrämjande, språkstödande och nätverksskapande aktiviteter för de nyanlända.

För att höja kunskapsnivån om nyanlända hbtq-personer, hos personalen på stadens olika verksamheter och boenden, kan en närmare dialog och samverkan med Newcomers efterökas.

Newcomers är riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) nätverk för asylsökande, papperslösa och nyanlända hbtq-personer i Sverige. Newcomers är en stödgrupp, en social mötesplats men arbetar också för stärkta rättigheter för asylsökande och nyanlända hbtq-personer. Nätverket vill även öka kunskapen om de problem, i form av förtryck, osäkerhet samt juridisk och social utsatthet, som asylsökande hbtq-personer kan möta.

I det arbetet med att definiera socialt stöd för nyanlända och i inventeringen av verksamheter/aktiviteter för nyanlända ungdomar kommer samverkan med civilsamhället vara ett fokusområde.

Staden har för avsikt att utveckla och bredda dialogen med idéburen sektor bland annat genom att föra dialog om den lokala överenskommelsen som togs fram mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn 2011. Att inbegripa asylsökande och nyanlända inom ramen för de arbete som görs inom överenskommelsen ger goda möjligheter till stadga och hållbarhet i stadens samarbete med det civila samhället.

Gode män och överförmyndarnämnden

Behoven av gode män för ensamkommande flyktingbarn har ökat mycket kraftigt jämfört med tidigare år. Positivt är att många vill bli gode män för flyktingbarn. Det har därför inte varit svårt att rekrytera till ensamkommande barn. De många nya gode män som tillkommit för ensamkommande barn skulle behöva erbjudas mer utbildning och fortlöppande information.

Överförmyndarnämnden har en stor utmaning att klara volymökning av antalet huvudmän och ställföreträdare som skett under 2015. Antalet arvoden, antalet frågor och antalet årsredovisningar har ökat kraftigt. Fler handläggare krävs för att hantera de ensamkommande barnen som kom 2015, det vill säga utse god man, utbilda gode män, återsökning av arvoden, byten, klagomål, granskning av redovisningshandlingar, information via kontaktcenter och e-post. Ansvarsfördelningen mellan överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna skulle behöva förtydligas och processkartläggning göras av de administrativa processer

som rör hantering av ensamkommande barn.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana överförmyndarnämnden att förstärka utbildning och stöd för gode män.

Stadsledningskontoret bedömer att det med de åtgärder som nämns i detta ärende finns goda förutsättningar för ett bra mottagande, men det krävs aktiva insatser från berörda nämnder och konkreta åtgärder i samband med att boenden öppnar och personer som väljer eget boende (EBO) flyttar till staden. Det krävs också kontinuitet i processer och stort engagemang från stadens alla olika aktörer för att lyckas med att bana väg för en snabb etablering och integration för de nyinflyttade Stockholmarna.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, överförmyndarnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS). Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat förslaget till dotterbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) och Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). AB Svenska Bostäder har tagit del av AB Stockholmsheims svar och instämmer i det. AB Familjebostäder och SISAB avstår från att svara.

Innehållsförteckning	Sid
Exploateringsnämnden	41
Idrottsnämnden	42
Kulturnämnden	43
Socialnämnden	44
Stadsbyggnadsnämnden	47
Trafiknämnden	49
Utbildningsnämnden	50
Överförmyndarnämnden	52
Bromma stadsdelsnämnd	56
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	58
Farsta stadsdelsnämnd	59
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	61
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	63
Kungsholmens stadsdelsnämnd	64
Norrmalms stadsdelsnämnd	65

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	66
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	67
Skärholmens stadsdelsnämnd	68
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	70
Södermalms stadsdelsnämnd	72
Älvsjö stadsdelsnämnd	73
Östermalms stadsdelsnämnd	74
Stockholms Stadshus AB	75
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	77

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 augusti 2016 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Johanna Sjö m.fl. (alla M), Gulan Avci (L) samt Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande avseende det fortsatta arbetet med nyanlända och asylsökande i Stockholms stad. Arbetsmarknadsförvaltningen har valt att i sitt yttrande över remissen i huvudsak fokusera på de förslag som direkt berör arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden eller särskilda uppdrag.

Nya men fortsatt osäkra prognoser

Den internationella flyktingkrisen fortgår. Starka drivkrafter att söka skydd möter politiska åtgärder för att begränsa migration. Inom EU råder samsyn kring behovet av en restriktiv migrationspolitik. Samtidigt råder stor oenighet mellan EU:s medlemsländer i hur migrationsfrågan ska hanteras långsiktigt. Försöket till militärkupp i Turkiet ökar osäkerheten. Turkiet är en nyckelaktör i migrationsöverenskommelsen med EU vars syfte är att säkerställa att färre människor ska söka asyl i Europa.

Framkomligheten på väg till och genom Europa begränsas. Inrättandet av gräns- och ID-kontroller inom Schengenområdet har försvårat möjligheten att söka asyl i

Sverige. I flera länder, däribland Sverige, vidtas åtgärder för att färre människor ska söka asyl, bland annat genom mer restriktiva asylslagstiftningar.

Migrationsverket konstaterar i sin senaste verksamhets- och utgiftsprognos 25 juli att antalet asylsökningar har minskat kraftigt. Sedan början av mars har antalet ansökningar stabiliserats till cirka 500 per vecka.

Prognosen för antalet asylsökande har skrivits ned jämfört med tidigare prognos från april. Prognosen 2016 och 2017 utgår som i tidigare prognoser från ett nedre och ett övre scenario samt ett planeringsantagande däremellan. Politisk utveckling och händelser i omvärlden gör att osäkerheten ökar över tid och ger ett högre antagande för 2017

Prognos asylsökande 2016 - 2017

Antal asylsökande 2016	2014		Prognos 2016				Prognos 2017**			
	Utfall	Utfall	Lägre	Högre	Planering	förändr.	Lägre	Högre	Planering	förändr.
Syrien	30 583	51 338	5 500 - 12 500		7 400	-10 600	9 300 - 23 800		16 500	-1 500
Irak	2 666	20 858	2 800 - 5 000		3 200	+200	3 600 - 8 800		5 300	+2 300
Statslös, Jord, Lib.	8 614	9 240	2 000 - 4 500		2 400	-2 600	2 000 - 7 000		3 800	-1 200
Afghanistan	3 104	41 564	3 400 - 5 000		3 600	-2 400	3 400 - 5 000		4 100	-1 900
Iran	1 001	4 558	1 400 - 1 500		1 400	-100	1 400 - 1 600		1 500	+0
Eritrea	11 499	7 233	1 400 - 2 500		1 500	-2 500	2 500 - 6 100		3 300	-700
Somalia	4 831	5 465	2 000 - 3 500		2 500	-2 500	2 000 - 5 000		3 300	-1 700
Västra Balkan	5 732	6 590	2 000 - 3 500		2 500	-2 500	2 000 - 7 000		2 800	-2 200
Övriga	14 272	20 589	9 500 - 12 000		10 000	-2 500	9 500 - 13 400		10 600	-1 900
Totalt	83 301	162 877	30 000 - 50 000		34 500	-25 500	35 700 - 77 700		51 200	-8 800
varav BUV*	7 049	35 369	2 600 - 5 100		3 000	-4 000	2 700 - 7 700		4 500	-2 500

*Barn utan vårdnadshavare

** Inkluderar omplacering av 5 700 asylsökande enligt EU-överenskommelse från 2015

Källa: Migrationsverket Verksamhets- och kostnadsprognos Juli 2016

Migrationsverket bedömer att den genomsnittliga handläggningstiden för första-gångsansökningar beräknas stiga till cirka 12 månader innan utvecklingen vänder i mitten av 2017. Det är samma bedömning som i föregående prognos.

Den 20 juli trädde ny tillfällig lag i kraft, Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Lagen gäller till och med den 19 juli 2019 och innebär att människor som får skydd i Sverige får tillfälliga istället för permanenta uppehållstillstånd. Person som bedöms vara flykting får ett uppehållstillstånd som gäller i tre år och person som bedöms vara alternativt skyddsbehövande får ett tillstånd för 13 månader med möjlighet till två års förlängning efter omprövning. Ett barn ska i vissa fall kunna beviljas permanent uppehållstillstånd med hänsyn till barnets hälsotillstånd. Kvotflyktingar ska fortfarande beviljas permanenta uppehållstillstånd. Övriga skyddsbehövande ska inte ha rätt till uppehållstillstånd.

När ett tidsbegränsat uppehållstillstånd löper ut ska permanent uppehållstillstånd kunna beviljas, om personen kan försörja sig. En person som inte fyllt 25 år ska bara beviljas permanent uppehållstillstånd om han eller hon fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Lagen innebär också begränsad rätt till anhörginvandring. Person som bedöms vara alternativt skyddsbehövande ska inte ha rätt till familjeåterförening, med undantag om ansökan om asyl har lämnats senast den 24 november 2015. Person som be-

döms ha flyktingstatus har fortsatt rätt till familjeåterförening.

Försörjningskrav vid familjeåterförening ska utvidgas till att även omfatta ett krav på att anknytningspersonen ska kunna försörja familjemedlemmen som kommer hit och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard. Försörjningskravet gäller inte om den anhörige ansöker om uppehållstillstånd inom de tre första månaderna efter att den skyddsbehövande beviljats uppehållstillstånd eller om anknytningspersonen är ett barn.

Lagen ska tillämpas på beslut som fattas under lagens giltighetstid med undantag för ensamkommande barn och familjer med barn under 18 år som bedöms vara i behov av skydd om de ansökt om asyl före 24 november 2015.

Alternativt skyddsbehövande utgör en majoritet av de som får skydd i Sverige. Till alternativt skyddsbehövande tillhör de flesta syrier. Under 2015 beviljades 10 procent av alla syrier som sökte asyl flyktingstatus i Sverige. Det innebär att nio av tio syrier mister rätten till familjeåterförening.

Enligt den tillfälliga lagen kan tillfälliga uppehållstillstånd omvandlas till permanent under krav att personen kan försörja sig själv. Arbetsmarknadsförvaltningen ser fördelar med incitament som leder till att fler kommer ut i arbete men befarar samtidigt att drivkraften för att ta vilket arbete som helst kan ge oönskade konsekvenser på sikt för den enskilde såväl som för samhället. Möjligheterna som ett permanent tillstånd innebär kan komma att överskugga en mer långsiktig och hållbar planering för arbetslivet. Etableringsinsatser avbryts, högutbildade konkurrerar med lågutbildade om enklare arbeten, arbetsgivare går miste om kompetens, risk för att nyanlända utnyttjas på svensk arbetsmarknad är några exempel.

Migrationsverket skriver i sin prognos att beräkningarna över antalet inskrivna utgår från att lagen om mottagande av asylsökande (LMA) anpassas så att den som ansöker om förlängning av sitt tidsbegränsade uppehållstillstånd inte behöver återinskrivas i mottagningen under tiden som förlängningsansökan prövas och då avbryta en pågående etablering. Oförändrade regler skulle förutom stora kostnadsökningar för Migrationsverket också innebära konsekvenser för individen som påbörjat sin etablering. Om etableringen avbryts och den enskilde återinskrivs i mottagningen, upphör rätten till ersättning från kommunen och den enskilde omfattas istället av LMA. För individen kan det innebära att inte ha råd att bo kvar i bostaden. Arbetsmarknadsförvaltningen följer fortsatt utvecklingen i frågan.

En stor del av de flyktingar som har tagits emot i Stockholms stad de senaste åren är anhöriga som har beviljats uppehållstillstånd grundat på anknytning till person som har beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl. Av stadens totala flyktingmottagande under år 2012 – 2014 var ca 20 procent anhöriga och år 2015 ca 30 procent.

Ansökan om uppehållstillstånd på anknytning ska vara beviljad innan inresan till Sverige. När anknytningspersonen bosatt i staden inte har lyckats ordna boende åt familjen är det inte ovanligt att familjen vid ankomsten till Sverige eller senare vänder sig till stadsdelsförvaltningarna för stöd.

Som nämnts ovan kommer den tillfälliga lagstiftningen innebära ett skärpt försörjningskrav vid anknytningsinvandring oavsett vem anknytningspersonen i Sverige är

eller på vilken grund denne är bosatt i landet. Migrationsverket förutspår att antalet anknytningsärenden kommer att öka när det är fler som får uppehållstillstånd, inte minst från år 2019 då den tillfälliga lagstiftningen upphör att gälla och det blir möjligt för fler att ansöka om familjeåterförening. För närvarande är handläggningstiderna väldigt långa för många som väntar på familjeåterförening och Migrationsverket har att hantera ansökningar både utifrån den gamla och nya lagstiftningen.

Diskussioner och planering av flyktningmottagandet tar oftast sin utgångspunkt från personer som sökt eller beviljats asyl som redan vistas i Sverige. Anhöriga är ett faktum när de reser in i landet med klara tillstånd och bör enligt Arbetsmarknadsförvaltningen tas större hänsyn till i planeringen av mottagandet av flyktingar.

Stadsledningskontoret skriver i sitt ärende att det är mycket sannolikt att behovet av akuta jourboenden kommer att tillta för målgruppen egenbosatta och inresta anhöriga i och med det ökade flyktningmottagandet. Arbetsmarknadsförvaltningen delar den bedömningen och välkomnar stadsledningskontorets förslag om att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna i enlighet med budgetuppdraget se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för familjer.

Efter att ha tagit del av olika prognoser konstaterar förvaltningen att delar av de beräkningar och bedömningar som gjorts i ärendet från stadsledningskontoret redan behöver revideras. Detta eftersom det beräknade antalet asylsökande har sjunkit markant i den senaste prognosen vilket konkret innebär att Migrationsverket gör bedömningen att långt färre kommer att söka asyl i Sverige framledes. Om de nya prognoserna stämmer innebär detta konkret att färre asylsökande kommer att bosätta sig i staden.

Enligt Migrationsverkets statistik från 1 augusti 2016 är det 6 688 personer boende i Stockholm som saknar uppehållstillstånd (varav 1 676 ensamkommande barn). Motsvarande antal var den 1 januari 8 191 personer (varav 2 122 ensamkommande barn) vilket visar på samma minskande trend som Migrationsverkets prognos.

Flera faktorer spelar in vid en bedömning om hur många personer som efter uppehållstillstånd förväntas folkbokföra sig och påbörja sin etablering i Stockholm. Migrationsverkets prioriteringar av ärenden, arbetssätt och handläggningstid är några exempel som påverkar mottagandet

Beslut väntas om hur många personer som kommer att anvisas till Stockholm 2017 enligt den nya bosättningslagen (2016:38). På uppdrag av Arbetsmarknadsdepartementet överlämnade Migrationsverket i mitten av juni ett förslag på länstäl 2017 till regeringen. Regeringen kommer att fastställa länstalen i en förordning och beslut förväntas komma i slutet av augusti. På grundval av länstalen ska Länsstyrelserna därefter besluta om fördelningen mellan kommuner inom länet (kommuntal).

Förvaltningen konstaterar sammanfattningsvis att snabba förändringar i flyktingströmmar och prognoser medför stora svårigheter att på ett relevant sätt bedöma hur många personer med uppehållstillstånd som slutligen kan förväntas bosätta sig i Stockholms stad de kommande åren och därmed vilka behov som kommer att finnas. Detta innebär att det bör finnas en flexibilitet i stadens planering och beredskap.

Allmänna förslag och synpunkter på ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande är skrivet utifrån den akuta situation som upp-

stått med bakgrund av den rådande flyktingsituationen i vår omvärld och som presenterades i Migrationsverkets prognos från februari 2016. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande identifieras en akut situation avseende ökat antal anvisade nyanlända och bristen på bostäder i staden. Arbetsmarknadsförvaltningen anser i likhet med det som framställs i ärendet att bristen på bostäder är ett prioriterat område som för den enskilde är av högsta vikt och behöver lösas skyndsamt.

I det fortsatta arbetet med översyn av stadens långsiktiga arbete vill förvaltningen dock betona vikten av förslag på hur staden ska arbeta långsiktigt efter att den enskildes primära behov av boende och eventuella sociala insatser är tillgodosedda.

Behov av en stadsövergripande samordning

I den tidigare översynen som presenterades i rapport av uppdraget "Övergripande riktlinjer för flyktningmottagande i Stockholms stad" (AMN 2015-0307-01.01) lyftes frågan om samordning som ett vidare utvecklingsområde. Rapporten visade att ansvaret för mottagandet av flyktingar är uppdelat på flera olika förvaltningar i staden. Det saknades även en entydig samordning av arbetet i staden då ett visst samordningsansvar ligger på flera förvaltningar. Rapporten uttryckte därmed ett behov av att förtydliga och utveckla samordningen kring frågor som rör flyktingar. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en förbättrad samordning skulle på sikt resultera i en större tydlighet, både i den interna och den externa kommunikationen och öka förutsättningarna för en etablering av nyanlända som kan bidra till den sociala hållbarhet som staden behöver när antalet nyanlända i staden ökar.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar med bakgrund av detta att en särskild översyn har tillsatts och påbörjats av stadsledningskontoret avseende bland annat samordningen.

Ett långsiktigt strategiskt arbete

Som tidigare nämnts anser arbetsmarknadsförvaltningen att ett stadsövergripande program eller strategi för arbetet med nyanlända ska med fördel vara långsiktigt och gå utöver att enbart fokusera på att lösa bostadsituationen och initiala sociala insatser. För att skapa goda förutsättningar för nyanlända att etablera sig i Stockholms stad behöver förslag utvecklas för att bättre inkludera utbildning och arbetsmarknad. Genom att lyfta fram utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor sätts etableringen i fokus snarare än enbart primära sociala behov. Att tillgodose nyanländas sociala behov och behov av bostad är väldigt viktiga frågor som självklart bör prioriteras men stadens fortsatta arbete måste inkludera ett långsiktigt perspektiv där bostad och socialt stöd är ett första steg i individens etablering men där utbildning och arbete är förutsättningarna för att etableringen blir långsiktigt framgångsrik.

En konkret fråga som staden kan ta ställning till ur ett arbetsmarknadsperspektiv är huruvida nyanlända inom etableringen hos Arbetsförmedlingen ska beredas möjlighet att få ett så kallat stockholmsjobb (tidigare känt som kommunal visstidsanställning). En sådan satsning skulle kunna ge fler möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden och på sikt skulle detta kunna innebära att färre är i behov av försörjningsstöd och kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Förvaltningen har för egen del inlett samtal med Arbetsförmedlingen om hur sta-

den och arbetsförmedlingen ska utveckla sin samverkan för att fler nyanlända snarast ska kunna komma ut i arbete eller tillförsäkras relevanta insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att samverka med det civila samhället är ett viktigt komplement till stadens åtagande och insatser. Under 2016 har Länsstyrelsen i Stockholms län tillsammans med Stockholms stad och kringliggande kommuner ansökt om och beviljats medel från Asyl- migrations- och integrationsfonden (AMIF) till projektet Välj Inkludering Delaktighet Aktivitet (VIDA). Målgruppen för projektet är nyanlända personer som deltar i Arbetsförmedlingens etablering och personer som deltar i verksamheter anordnade av kommunen. Projektet ska erbjuda aktiviteter inom civilsamhället i syfte att verka nätverks-, språk- och hälsofrämjande. Projektet syftar även till att undersöka hur samverkan kan formaliseras med civila samhället.

Under 2015 tecknade förvaltningen ett avtal med Individuell människohjälp (IM) om Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP). Verksamheten som alltså fortgår har lett och leder till att kontakt skapas och fördjupas mellan nyanlända och etablerade stockholmare. Verksamheten har utvärderats tidigare under året och visar på goda resultat och positiva effekter av samverkan.

Förvaltningen har även IOP med Internationella Bekantskaper för verksamheterna Svenska med baby och Medpratare, som även de möjliggör möten mellan nyanlända och etablerade personer.

Förvaltningen anser att IOP som samverkansform med civilsamhället kan utvecklas ytterligare i frågor som rör mottagande och integration av nyanlända.

Utbildning

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att utbildning är en central och strategisk fråga för staden i arbetet med nyanlända och asylsökande. I stadsledningskontorets ärende Lyfts frågan om utbildningsnämndens utökade behov av utbildningslokaler samt behovet av att rekrytera lärare. Detta är dock inte utmaningar som enbart är relevanta för utbildningsnämnden och skolan för barn och ungdomar. Bristen på lärare som kan undervisa i svenska som andra språk kommer även att bli en utmaning för sfi – det vill säga undervisning i svenska för vuxna. Redan idag är rekryteringen av behöriga lärare i svenska som andraspråk en utmaning. Den lösning som presenteras i ärendet att rekrytera sedan tidigare pensionerade lärare kan avhjälpa en akut situation men ytterligare förslag behöver arbetas fram gällande en mer långsiktig lärarförsörjning.

SFI Stockholm har tagit fram en prognos för antal studerande på sfi. Under år 2016 beräknas antalet studerande vid sfi uppgå till 10 500 heltider. Det finns dock en osäkerhet över prognoserna med bakgrund av den flyktingsituation som råder. Antal sfi-elever kommer med allra största sannolikhet att öka. SFI Stockholm bedömer dock det osäkert hur stor ökningen blir. En sannolik ökning är cirka 3 000 fler studerande under 2017 baserat på följande fakta och antaganden.

Antalet nyanlända som aviseras till Stockholm i enlighet med bosättningslagen är i år 2 810 individer. Förvaltningens beräkning är att cirka 60 procent av dessa är vuxna. Samtliga av dessa har rätt till etableringen och är sannolikt i behov av sfi. Detta innebär minst 1 600 fler elever till sfi. Med bakgrund av Migrationsverkets handlägnings-

tider bedömer förvaltningen att de flesta av dessa personer kommer att kommunplaceras i staden i slutet av 2016 och blir då aktuella på sfi under 2017.

Det är även värt att notera att antal EU-medborgare som läser på sfi ökar. Sedan hösten 2014 har antal EU-medborgare ökat konstant. Elevantalet kommer högst sannolikt att fortsätta öka. Den samlade bedömningen arbetsmarknadsförvaltningen gör att allt fler väljer att bosätta sig i Stockholms stad och är i behov av sfi.

Det är dock fortfarande oklart i vilken omfattning eleverna kommer att studera. Det är högst sannolikt att fler läser på deltid utifrån incitamenten i lagen om tillfälliga uppehållstillstånd att komma i arbete och egen försörjning.

Med bakgrund av detta uppskattar arbetsmarknadsförvaltningen att stadens kostnader för sfi kommer att öka i takt med att antalet studerande ökar. SFI Stockholm erbjuder sfi både inom egen regi och hos upphandlade aktörer. Förvaltningen gör bedömningen att verksamheten klarar ökade volymer utifrån de prognoser som gjorts men att rekryteringen av behöriga lärare på sikt kan bli en utmaning.

Lagförändringar avseende den kommunala vuxenutbildningen och sfi kräver en ökad parallellitet när de båda skolformerna blir en. Avsikten med detta är att öka möjligheterna för studerande att kombinera studier vid sfi med kurser inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Detta ställer högre krav på flexibilitet av skolorna likväl som ökad efterfrågan på studie- och yrkesvägledning. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att den ökade parallelliteten kommer att betyda ökade kostnader för vuxenutbildning och sfi. Förvaltningen ser dock att det finns långsiktiga vinster med ökad parallellitet då den lokala arbetsmarknaden i Stockholm är kunskapsintensiv och parallellitet ökar studerandes möjligheter att komplettera sin utbildning på ett mer effektivt sätt.

Fördelning av extra statsbidrag med anledning av flyktingsituationen

Arbetsmarknadsförvaltningen önskar förtydligande från kommunstyrelsen angående när statsbidraget med anledning av flyktingsituationen kommer utbetalas till nämnderna. Vidare behövs förtydligande avseende under vilken period dessa medel kan användas samt om ombudgetering till nästa år är möjlig.

Fördelning av generalschablonen

Arbetsmarknadsförvaltningen anser på ett övergripande plan avseende fördelningen av generalschablonen att det tydligare kan framgå hur stadsdelsnämnderna ska använda de medel som tillförts för att skapa bättre förutsättningar för nyanländas långsiktiga etablering i staden. Förvaltningen ser gärna att detta förtydligas i samband med budget 2017 där uppdrag och aktiviteter tydligt framgår.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av stadsledningskontorets skrivelse avseende fördelningen av generalschablonen och anser att vissa delar i texten med fördel kan förtydligas samt ytterligare kompletteras. Nedan presenteras arbetsmarknadsförvaltningens förslag till förändringar i texterna. Ändringarna är skrivna i kursiv stil.

Från sidan 16 i ärendet:

”Migrationsverket betalar ut ersättning till kommunen för etablering och introduktion av nyanlända personer, (”generalschablon”). Ersättningen betalas ut utan ansökan för varje nyanländ person med uppehållstillstånd som tas emot av kommunen. *Flera*

kommuner kan ta del av ersättningen om personen flyttar under de första 24 månaderna efter mottagandet. Ersättningen betalas ut vid nio tillfällen under en tvåårsperiod och ska täcka kommunens kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer.

Från och med 1 januari 2016 höjdes schablonersättningen för personer 0-64 år mottagna från och med 160101 från 83 100 kr till 125 000 kr, gällande personer som fyllt 65 år har schablonen höjts från 52 000 kr till 78 200 kr. För personer som är mottagna till och med 151231 har en sänkning skett av schablonersättning, från 83 100 kr till 82 700 kr för personer 0-64 år samt från 52 000 kr till 51 800 kr för personer som fyllt 65 år.

Till och med 2015 har hela schablonbeloppet för personer över 64 år ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav. Stadsledningskontoret föreslår att beloppet i sin helhet överförs till stadsdelsnämnderna. Av de 2 810 från anläggningsboenden (så kallad ABO) som kommer att tas emot under 2016 väntas dock ett litet antal vara över 65 år.”

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår även att texten om ”stadsdelsnämndernas kostnader” (sidan 18) förtydligas enligt följande genom att skillnaderna mellan ensamkommande barn som är asylsökande och har beviljats uppehållstillstånd presenteras. Förvaltningen föreslår följande skrivning:

”För ensamkommande barn

Asylsökande ensamkommande barn

Utredningskostnad kan återsökas. De flesta asylsökande barn ingår i ök, ersätts med schablon 1 600 kr/dygn samt återsöks 300 kr per belagd plats och dygn. Faktiska kostnader för asylbarn söks för tid innan anvisning till kommunen, LVU-placeringar och närståendeboenden. Resterande vårdkostnader ersätts med schablon 1900 kr/dygn. Utredningskostnader samt transportkostnader till anvisningskommun kan också återsökas.

Ensamkommande barn som beviljats uppehållstillstånd

Faktiska kostnader för vård, extra omkostnader kan sökas. Stödboende (träningsboende, utslussningslägenhet, + 18-års verksamhet ingår) ersätts med schablon 1000 kr/dygn.

Därutöver kan nämnas att regeringen planerar att införa ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn från den 1 januari 2017. Bland annat föreslås ändrade ersättningsnivåer och ändrade administrativa rutiner för återsökning av statsbidrag.

För övriga vuxna generellt

Handläggning/utredning/personal, ekonomiskt bistånd, placeringar individ- och familjeomsorgen, trygghetsinsatser (t ex för att hantera trångboddhet och skapa fritidsaktiviteter för unga) samt övrigt där behov uppstår.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår följande tillägg i texten avseende ”ny enhet inom socialnämnden”:

Ny enhet inom socialnämnden

Socialnämnden skapar under 2016 en ny enhet/etableringskontor för mottagande av de nyanlända som anvisas till kommunen efter att ha bott på anläggningsboende

(abo) och vidarebosatta personer (kvotflyktingar) i väntan på att påbörja etablering i Arbetsförmedlingens regi. Migrationsverket betalar ut ersättning för initiala kostnader för personer som kommunplaceras från ett anläggningsboende (under 2016 är beloppet 7 500 kr för vuxna och 3 000 kr för barn) för att täcka kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd innan etableringsersättning börjar utbetalas. Den nya enhetens kostnader består till största delen av ekonomiskt bistånd, handläggning, samhällsvägledning, tolktjänster, administration och lokaler. Det är oklart hur stora enhetens kostnader kommer att bli”.

Övriga uppdrag

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av de förslag på övriga uppdrag till berörda nämnder som framställs i stadsledningskontorets ärende. Förvaltningen har inga synpunkter på de förslag om uppdrag som åläggs arbetsmarknadsnämnden utöver att ett förtydligande är bra gällande vilken nämnd som bär det samordnande ansvaret när samma uppdrag åläggs flera nämnder i samverkan. Vidare önskar förvaltningen en tidplan för att bättre kunna organisera verksamheten. Detta särskilt med bakgrund av de prognoser som visar att antalet kommunmottagna personer kommer att vara särskilt högt år 2016 och 2017 vilket innebär att arbetet med uppdragen bör påbörjas skyndsamt om de ska få önskad effekt.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) som föreslår att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag till beslut samt att som svar på remissen anföra följande:

Vi ställer oss tveksamma till lagligheten i ärendets förslag.

Reservation anfördes av Abit Dundar (L), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Remissen är omfattande och behandlar alla berörda verksamheter i staden. Exploateringskontoret har valt att endast beskriva och kommentera innehållet som är relevant för kontoret.

Kontoret ingår tillsammans med stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, miljöför-

valtningen, stadsledningskontoret och Stockholmshem i en arbetsgrupp som inventerar möjlig mark för att skapa tillfälliga boenden för de nyanlända. Arbetet har inriktats på att undvika offentlig platsmark samt att fördela platserna över hela staden. Några platser kommer trots det att behöva disponera offentlig platsmark vilka trafikkontoret kommer att upplåta. De flesta platser kommer att ligga på kvartersmark. Exploateringskontoret kommer att genom arrende på sedvanliga villkor upplåta lämplig kvartersmark till tillfälliga bostäder åt nyanlända.

Remissen föreslår att byggherren Stockholmshem ska ansvara för vissa markförberedande åtgärder eller andra specialarbeten i ett projekt efter beställning från exploateringsnämnden och därefter fakturera exploateringsnämnden dessa kostnader. Det är inte brukligt att exploateringskontoret bekostar markförberedande åtgärder eller andra specialarbeten i ett projekt åt byggherren. Eftersom det rör sig om tillfälliga bostäder på tillfälligt lov skall marken också återställas efter avveckling av modulbostäderna. Även dessa återställningskostnader belastar byggherren. Vidare kan konstateras att LOU inte medger att exploateringsnämnden direktupphandlar markarbeten av byggherren. Exploateringsnämnden behöver därför ett särskilt uppdrag som hanterar dessa frågor.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 juni 2016 följande.

Som svar på remissen hänvisar förvaltningen till tjänsteutlåtandet.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det remitterade ärendet ger en bra överblick över det mångfacetterade arbete som startades i höstas och alltjämt pågår. Det är positivt att som enskild fackförvaltning kunna ta del av andra förvaltningars och nämnders utmaningar och förutsättningar.

Sedan i höstas har idrottsnämnden gett bidrag till ett tiotal föreningar som har bedrivit eller bedriver verksamhet för flyktingar. Bidragsgivningen har skett i samarbete med Stockholms Idrottsförbund. De har fördelat de statliga bidrag som regeringen beslutat om.

I höstas fördelades ansvaret så att idrottsnämnden gav bidrag till verksamheter för boende på transitboenden och Stockholms Idrottsförbund gav bidrag till verksamheter för boende på asylboenden. Anledningen var att föreningarna hade större möjlighet att hitta nya medlemmar bland de flyktingar som blivit placerade i Stockholm för en längre tid.

Sedan i vintras är antalet transitboenden kraftigt reducerat. Därför fördelas nu ansvaret för bidragsgivningen på annat sätt. Stockholms Idrottsförbund har tagit ett större ansvar och hanterar ansökningar från de större lagidrotterna. Idrottsnämnden bidrar till dessa verksamheter med 205 kronor per verksamhetstimme.

Idrottsnämnden hanterar också förfrågningar från mindre idrotter, övrigt föreningsliv och särskilda insatser utöver vanlig idrottsverksamhet. Totalt är 1,1 miljoner kronor avsatta under 2016 för bidrag till olika föreningsaktiviteter för flyktingar. Idrottsnämnden har också i liten omfattning försökt skapa egna aktivitetsgrupper för flyktingar. Då efterfrågan varit liten har dock den verksamheten i princip avvecklats.

Förvaltningen har särskilda handläggare som hanterar frågorna om flyktingverksamheter. En viktig del har varit att etablera samarbeten med boenden och andra bidragsgivare. Detta har ibland varit komplicerat. Det har varit svårt att veta vilka kontaktpersoner som finns. Förvaltningen välkomnar därför uppdraget att intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar. Det vore önskvärt om kommunstyrelsen tog ansvar för de utökade samverkansformerna så att facknämnderna och stadsdelsnämnderna kan fokusera på en konstruktiv medverkan inom givna ramar.

En risk i bidragsgivningen till föreningslivet har varit att utöver stadens bidragsgivande nämnder har även landstingets kulturnämnd bidragit till olika flyktingverksamheter. Detta har skett utan någon samordning med idrottsförvaltningen. Det finns därför risk för dubbel bidragsgivning. Landstingets kulturnämnd bör därför bjudas in att samverka med staden om bidragsgivning för flyktingverksamheter.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2016 att nämnden godkänner förvaltningens svar.

Särskilt uttalande gjordes av Roger Mogert m.fl. (alla S), Micke Seid m.fl. (alla MP) och Ann Mari Engel (V), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Sofia Lundin (Fi) som instämde i särskilt uttalande gjort av Roger Mogert m.fl. (alla S), Micke Seid m.fl. (alla MP) och Ann Mari Engel (V).

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen ser det statliga bidraget för att kompensera kommunerna för ökade kostnader i samband med flykting- och asylmottagandet som både välkomna och nödvändiga. De medel som i förslaget anvisas kulturförvaltningen, 5 miljoner kronor, blir ett viktigt tillskott i arbetet mot målgruppen asylsökande flyktingar.

Förvaltningen avser att i huvudsak bygga satsningen på befintliga strukturer, främst de stöd- och främjandeprogram som ryms inom kulturstrategiska staben. Genom stabens breda kontaktytor skapas förutsättningar att den kunskap som insatserna

bidrar till när flera verksamheter inom kulturförvaltningen.

Förvaltningen räknar med att komma igång med aktiviteter efter sommaren 2016 med fokus på ytterstaden samt barn och unga. Parallellt med stödgivning och projektverksamhet planeras en utbildningsfas och minikonferens på temat ”sociala kulturprojekt”. Resultatet av det första årets insatser utvärderas vid det kommande årsskiftet inför en fortsättning 2017.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2016 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Lindhagen m.fl. (alla MP) och ledamöterna Rana Carlstedt m.fl. (alla S), Alexandra Mattsson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till de förslag som presenteras i stadsledningskontorets ärende och anser att förslagen skapar goda förutsättningar för ett samordnat och bra mottagande av nyanlända.

Förvaltningen vill poängtera vikten av ett tidigt och samordnat stöd till nyanlända för att möjliggöra ett snabbt inträde på arbetsmarknaden, skola och förskola. Det är viktigt att de två åren i etableringssystemet används väl och med ett bra samarbete mellan Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningen för att på så sätt öka förutsättningarna till ett självständigt liv.

Asylsökande vuxna och familjer

I sitt ärende tar stadsledningskontoret upp att vuxna och familjer påverkar staden så tillvida att barn i målgruppen går i skola och de kan behöva söka hjälp hos individ- och familjeomsorgen inom socialtjänsten. Förvaltningen vill poängtera att det är högst sannolikt att det även kommer att påverka förskolan och andra delar inom socialtjänsten så som funktionshinderområdet inklusive socialpsykiatri.

Boende

Förvaltningen vill lyfta vikten av att stadens insatser syftar till att nyanlända får förutsättningar att etablera sig och leva självständiga liv, och inte ska behöva bli beroende av socialtjänstens bistånd avseende boende och försörjning. Som ett led i att skapa sådana förutsättningar anser förvaltningen att det är viktigt att hyrorna i genomgångsbostäderna ligger på en sådan nivå att etableringsersättningen täcker hyreskostnaderna.

Förvaltningen anser också att det är av stor vikt att staden har ett strategiskt och målinriktat arbete i syfte att under boendeperioden i genomgångsbostad skapa förutsättningar för att de nyanlända personerna ska komma vidare till ett självständigt varaktigt boende. Bostadssituationen i Stockholm är generellt svår. När det gäller de familjer som kommer till Stockholm som kvotflyktingar kan det uppstå svårigheter att hitta lämpliga boendelösningar. Särskilt då någon i familjen har särskilda behov av insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Översyn av flyktingmottagande samt samordningen av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor

Förvaltningen är positiv till stadsledningskontorets förslag till inriktningen på översynen. En viktig del för att lyckas med etableringen framöver är att det skapas ett system för uppföljning och utvärdering av mottagandet och etablering av nyanlända flyktingar.

Övriga uppdrag till berörda nämnder

Initialt socialt stöd

När det gäller nyanlända som bor i eget boende spelar medborgarkontoren en stor roll. Förvaltningen anser att det är viktigt att säkerställa att också nyanlända som bor i eget boende får nödvändig samhällsinformation, även inom de stadsdelsförvaltningar där inte medborgarkontor finns. Det är viktigt att staden har ett gemensamt arbetssätt för hur information även når ut till nyanlända som bor i eget boende.

Med fokus på barnperspektivet vill förvaltningen lyfta familjecentraler som en viktig instans i det initiala sociala stödet till nyanlända föräldrar och deras barn. Familjecentraler finns endast inom några stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen anser att det kan finnas ett värde i att utreda vidare kring om det bör finnas familjecentraler inom fler stadsdelsförvaltningar.

Akut- och jourboenden för nyanlända

Asylsökande som bott i eget boende söker sig till socialtjänsten när boendesituationen inte längre fungerar. Stadsledningskontoret föreslår att socialnämnden i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna ser över och ökar tillgången på tillfälliga boenden för familjer. Förvaltningen anser att det behövs fler aktörer i detta för att kunna lyckas med uppdraget. Aktörer som också har möjlighet att vara behjälpliga med lägenheter och lokaler, så som bostadsbolag, byggherrar och fastighetsägare. Socialtjänsten i Stockholm har i dagsläget svårt att tillgodose behovet av boende för personer som av olika sociala skäl inte har möjlighet att erhålla ett hyreskontrakt inom ordinarie bostadsmarknad.

Fler asylsökande och nyanlända barn och ungdomar på stadens gator

Den 1 juni 2016 ändrades lagen om mottagande av asylsökande (LMA) så att rätten till bistånd upphör för personer över 18 år som har beslut om avvisning eller utvisning som inte går att överklaga.

Med anledning av ändringarna i LMA ser förvaltningen att det finns en risk för att fler barn och ungdomar avviker från sina boenden och hamnar på stadens gator. Förvaltningen instämmer i att arbetet riktat mot ensamkommande barn som befinner sig i stadens riskmiljöer behöver stärkas och utvecklas.

Barn och ungdomar – ensamkommande och nyanlända med familjer

När det gäller de ensamkommande barnen ser förvaltningen ett värde i att de placerade barnen har sina boenden i Stockholm. Detta för att underlätta för staden i sitt ansvar gällande integrering, skola och arbetsmarknadsåtgärder. Det kan vara en försvårande omständighet om barnen är placerade i andra kommuner.

Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av ensamkommande barn mellan stadsdelsförvaltningarna. Enligt nuvarande fördelningsmodell får vissa stadsdelar fler ensamkommande barn anvisade, mot bakgrund av anknytning till redan bosatta anhöriga. Behov av en fördelningsmodell som tar hänsyn till även denna parameter anser förvaltningen därför är viktigt att ta fram.

Skola och utbildning

Förvaltningen ser positivt på att det i ärendet läggs stort fokus på skola och utbildning. Dock saknas förskolan genomgående i ärendet. Förvaltningen vill framhäva vikten av att även förskolan lyfts i detta sammanhang. Förskolan är viktig dels utifrån ett barnperspektiv för att barnen ska inkluderas i samhället, och dels för att föräldrarna ska kunna studera och ta sig in på arbetsmarknaden. När det gäller skolan så bör även elevhälsan lyftas som särskilt viktig.

Förvaltningen ser behov av ett gemensamt uppdrag till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden för att säkerställa att nyanlända elever och unga vuxna söks upp och tar del av nödvändiga utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser för att de ska kunna etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden. Om det inte görs finns risk att fler hamnar i utanförskap.

Samverkan

Förvaltningen instämmer i att alla delar av samhället måste mobiliseras för en lyckad integration. Viktiga parter som bör bidra i integrationen är den ideella sektorn, näringslivet och civilsamhället. Förvaltningen vill lyfta samarbetet med dessa aktörer och poängtera vikten av att medel säkras för ideellt offentligt partnerskap (IOP) även i ett längre perspektiv för att möjliggöra ett långsiktigt arbete. Stadsdelsnämnderna har ett ansvar för medborgarfrågor och lokal samverkan med civilsamhället.

När det gäller fritidsverksamheter för nyanlända barn och ungdomar föreslås intensifierad samverkan mellan utbildning- och arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnden. Då socialnämnden har många barn placerade i stadens boenden för ensamkommande flyktingbarn kan det vara bra om även socialnämnden kan delta i denna samverkan.

Ekonomi

Förvaltningen ställer sig positiv till modellen av fördelning av medel och anser att det ger en bra tydlighet. Eftersom mottagning av nyanlända invandrare i nuvarande omfattning är nytt för staden så är det svårt att överblicka de långsiktiga konsekvenserna. Förvaltningen förutsätter därför att det görs avstämningar under de närmsta åren avseende medelsfördelningen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 augusti 2016 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Remissen är omfattande och avser alla berörda verksamheter i staden. Stadsbyggnadskontoret har valt att endast beskriva och kommentera innehållet som är relevant för förvaltningen, vilket i huvudsak är de delar av förslaget som avser arbetet med att ta fram permanenta och tillfälliga boendelösningar samt att utöka tillgången på utbildningslokaler.

För att stödja stadens mottagande av nyanlända har Stadsbyggnadskontoret avsatt särskilda resurser med målet att möjliggöra ett stort antal nya boende- och utbildningsplatser. Arbetet har omfattat;

Boende

- Modulboenden för genomgångsbostäder

Samverkansgrupp med SLK & Stockholmshem, tillsammans med tekniska förvaltningar

Samarbetet har varit särskilt inriktat på att möjliggöra uppförande av nya modulbyggnader på outnyttjade markområden i staden. Initialt genomförde gruppen en övergripande inventering av möjlig mark, ”bruttolistan” som har legat till grund för större delen av det utredande projektarbete som följt.

Samverkansgrupp har regelbundna möten för att fortsatt utreda möjlig mark för uppställning av tidsbegränsade modulbyggnader för tillfälligt boende. Vidare ger gruppen råd utifrån de särskilda förutsättningarna på utpekade platser och stöttar Stockholmshem i projekteringsarbetet.

Uppställningar av modulerna sker huvudsakligen med tidsbegränsade bygglov i 5 år med möjliga framtida förlängningar om 5 år i taget, vilket med nuvarande regler

medger en tid om maximalt 15 år.

- Ändrad användning av befintliga byggnader

Ny arbetsgrupp i stadsbyggnadskontorets bygglovsavdelning

Arbetsgruppen har fokuserat på att effektivt hantera bygglov- och anmälanärenden som berör tillfälliga boenden för nyanlända. Permanenta och tidsbegränsade förslag som i huvudsak avser ändrad användning av befintlig bebyggelse som syftar till att tillskapa sovplatser och tillfälliga genomgångsboenden.

SLKs samverkansgrupp (ovan) har identifierat ett antal lediga lägenheter i Micasas bostadsbestånd som med stor sannolikhet kan omvandlas till boende för nyanlända. Dessa ärenden kommer att hanteras av bygglovsgruppen under de senare kvartalen 2016.

Utbildningslokaler

- Paviljongbyggnader för utbildningslokaler

Samverkansgrupp med utbildningsförvaltningen, SISAB och stadsbyggnadskontorets bygglovsavdelning

Utbildningsförvaltningens årliga prognos för elevutveckling visar att det inför 2016 finns ett behov av att ytterligare öka lokalkapaciteten för att klara 6250 stycken nyanlända barn i grund- och gymnasieskola. Ytterligare 6100 barn förväntas anlända fram till och med 2019 och en fortsatt kapacitetsökning behöver planeras för.

Initialt arbetade samverkansgruppen med utvärdering av möjliga uppställningsplatser som fanns att tillgå inom befintligt skolbestånd. Dessa utmynnade i ett flertal projekt där gruppen möttes för att gemensamt arbeta igenom förutsättningarna i varje enskilt projekt.

1. Gruppen möts regelbundet och fortsätter att inventera möjlig mark för uppställning av både permanenta och tidsbegränsade lösningar i anslutning till redan befintlig skolverksamhet.

Arbetet med att färdigställa boenden och möjlighet till utbildning är prioriterat i alla led. För att få en rationell hantering krävs att berörda parter aktivt samarbetar i ett tidigt projektskede för att vinna tid. Arbetet är resurskrävande och går utöver det uppdrag som stadsbyggnadskontoret normalt arbetar med.

För att inom en snäv tidsram kunna ta fram ett större antal nya boenden och lokaler för utbildning måste flexibiliteten inom organisationen vara stor, samtidigt som hänsyn måste tas till ambitionen i visionen att skapa hållbara boende- och utbildningslösningar, ur ett såväl socialt, ekologiskt, ekonomiskt som demokratiskt perspektiv. Detta kräver en välutvecklad samverkan mellan alla berörda parter; förvaltningar, kommunala bolag, organisationer, projektledning och även externa konsulter.

Översyn

Stadsbyggnadskontoret anser att det samverkansarbete som förvaltningen har deltagit i bör utgöra en del av den översyn som kommer att genomföras av stadsledningskontoret. Detta för att belysa det breda samarbete som genomförs, men även för att utvärdera effekten av arbetet samt ta ställning till eventuella förbättringar av arbetsmetoden.

I det fall ett proaktivt samarbete avses fortlöpa kontinuerligt under längre tid bör aspekter avseende i sam-, för- och projektarbete i den fysiska planeringen också upp-

märksammas. Detta i syfte att säkerställa att lämpliga prioriteringar kan göras och lämpliga resurser och kompetenser allokeras över tid. Även om det berör en mycket begränsad del av den totala utmaning som situationen innebär för staden, så finns all anledning att säkerställa en effektiv och tydlig organisation som kan svara upp mot uppdraget på ett bra sätt. Erfarenheterna kan också användas i de fall staden ska möta andra utmaningar som kräver liknande insatser.

Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen, samt förklarar beslutet omedelbart justerat.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret välkomnar att remissen tar ett helhetsgrepp och behandlar alla berörda verksamheter i staden. Kontoret beskriver och kommenterar dock bara det innehåll som är relevant för den egna verksamheten.

Trafikkontoret ingår tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen, stadsledningskontoret och Stockholmshem i en arbetsgrupp som inventerar möjlig mark att skapa tillfälliga boenden för de nyanlända. Arbetet har inriktats på att undvika offentlig platsmark och att fördela platserna över hela staden. Några platser kommer trots detta att behöva disponera offentlig platsmark och trafikkontoret kommer att upplåta den marken till ändamålet tillfälliga bostäder åt nyanlända.

Remissen innehåller ett förslag att Stockholmshem ska ha helhetsansvaret för byggprojektledningen. Kontoret har diskuterat detta med Stockholmshems representant i arbetsgruppen och kommit fram till att när bygglov är beviljat så ska ett projekteringsmöte genomföras med byggherrens byggprojektledare. Där ska det säkerställas att byggvägar byggs med rätt bärighet, att träd som ska finnas kvar skyddas på ett korrekt sätt, att angöring och skyltning är korrekt och att rätt ytor är angivna för eventuella upplåtelse.

Uppdraget att inventera platser för att etablera tillfälliga boenden för nyanlända och asylsökande pågår kontinuerligt eftersom platser för dem som placeras i Stockholm under kommande år också måste säkras. Detta innebär, liksom för alla andra berörda förvaltningar, en insats utöver det normala. Kontoret har uppdragit åt den interna bostadssamordnaren som arbetar med att klara stadens bostadsmål att samordna insatserna internt i syfte att arbetet ska gå så smidigt och tidseffektivt som möj-

ligt. Detta har fungerat mycket väl.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i vikten av att samordna insatser och intensifiera samverkan i staden för att erbjuda nyanlända goda förutsättningar till boende, utbildning, arbete och övrig samhällsservice.

Förvaltningen ser fram emot den inventering som ska göras inom ramen för projektet för att se vad som görs i staden för nyanlända barn och unga. Med en inventering som utgångspunkt kan samverkan ses över och ligga till grund för att utveckla områden och aktiviteter att samverka kring.

Utbildningslokaler

Utbildningsförvaltningen är positiv till förslaget att godkänna utbildningsnämndens begäran om rätt att fatta genomförandebeslut för paviljongetableringar upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 mnkr. Rätten avgränsas i förslaget till en genomsnittlig lokalkostnad om 19 200 kronor per ny plats och år och 4 200 elevplatser med anledning av asylsökande och ensamkommande flyktingbarn under 2016.

De första offerter som förvaltningen mottagit från SISAB visar att den genomsnittliga kostnaden ligger inom ramen för denna begränsning, men kostnaden för olika objekt varierar samtidigt mellan 15 600 kronor och 22 000 kronor.

De 4 200 elevplatserna är i enlighet med utbildningsnämndens inriktningsbeslut i januari 2016 fördelade på grundskola (2 800 elever) och gymnasieskola (1 400 elever). För gymnasieskolan finns osäkerhet om hur genomströmningen kommer att påverkas. Ett ökat antal år inom gymnasieskolan påverkar snabbt behovet av kapacitet. Effekten av eventuell överetablering år 2016 är att skolorna även klarar del av år 2017 utan ytterligare etablering. Det är därför viktigt att rätten att fatta genomförandebeslut inte begränsas till elevplatser med anledning av asylsökande och ensamkommande flyktingbarn specifikt under 2016.

Ytterligare kapacitet kommer att behövas med anledning av de flyktingbostäder som etableras. För att planera denna kapacitetshöjning krävs inte enbart kunskap om bostädernas placering och lägenhetsantal, utan även antaganden om antalet barn och ungdomar och deras ålder. Information från stadsledningskontoret är avgörande för att förvaltningen i tid ska kunna bedöma vilka skolor som är i behov av kapacitetshöjning.

Skola och utbildning

Arbetet inom grundskoleavdelningen övergår nu till ett mer långsiktigt arbete för att

stödja skolorna i nyanlända elevers mottagande, språkliga-, kunskapsutveckling och sociala utveckling och till att öka heterogeniteten i alla grundskolor.

Från och med höstterminen 2016 utökas enheten för nyanlända elever/START Stockholms verksamhet till att omfatta funktioner för mottagande, placeringar av alla nyanlända elever, samt kartläggning av tidigare skolkunskaper och en inledande hälsoundersökning av alla helt nyanlända elever. Vårdnadshavare och elev kommer att informeras om det fria skolvalets principer och ges stöd i val av skola och kontakt med skolan. Vårdnadshavare och elev får också vid det tillfället en inledande information om det svenska skolväsendet. Vidare kommer ett underlag till en serie av informationsmöten riktat till vårdnadshavare till nyanlända elever, översatt till flera språk, att tas fram som stöd till skolorna. Forskning har visat på betydelsen av att vårdnadshavare till nyanlända elever involveras i elevens skolgång.

Tre grundskolor planerar för språkhomogena förberedelseklasser. Principen för språkhomogena förberedelseklasser är att eleverna ges möjlighet att utveckla svenska språket såväl som kunskaper i övriga ämnen till stor del på sitt modersmål. Forskning har visat att det är framgångsrikt och att eleven ges större möjligheter att nå grundskolans mål. Dessa tre skolor kommer att organiseras som ett pilotprojekt där utvärderare och praktikforskning kommer att kopplas till verksamheterna för att metoden ska kunna spridas till fler skolor.

Ett förslag kommer om hur förvaltningarna gemensamt ska kunna stödja unga nyanlända i kontakten och deltagande i föreningslivet. Tanken är att skolorna ska kunna vara ett nav i projektet.

Ett förarbete och förslag till samverkan mellan socialtjänst och grundskolans kuratorer i form av en webbaserad utbildning kommer att tas fram under hösten. Utbildningen ska ha inriktningen barn och ungdomar med migrationserfarenheter och deras psykiska hälsa.

Förvaltningen genomför en genomlysning av mottagandet av nyanlända ungdomar i gymnasieålder samt den undervisning som erbjuds och utvecklingsinsatser kommer att föreslås. Förvaltningen fortsätter också med att utöka antalet platser på språkintrödnktion och fler gymnasieskolor ska ta emot språkintrödnktionselever för vidaregång i utbildningssystemet.

Samverkan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden

Förvaltningen ser positivt på förslagen till samverkan när det gäller motivation till studier och yrkesutbildningar samt samhällsorienterade aktiviteter med anknytning till utbildning och arbetsmarknadskunskap. Det är också bra med ett förtydligande av vikten av smidiga övergångar mellan skolformer för att ge bättre förutsättningar till inträde på arbetsmarknaden för målgruppen.

Förvaltningen välkomnar även förslaget att i samverkan utreda en kombinerad gymnasieskola och vuxenutbildning i staden, men vill betona att det bör handla om att utveckla mer flexibla utbildningsmöjligheter och inte en ny skolform. Likaså välkomnas förslaget att kommunstyrelsen uppmanar arbetsmarknadsnämnden att i samverkan med utbildningsnämnden utreda huruvida Jobbtorg Stockholm skulle kunna erbjuda insatser med en kombination av arbetsmarknadskunskap, samhällsorientering och

vägledande insatser som ett komplement till den språkintruktionsundervisning som bedrivs i staden.

Förvaltningen fortsätter att utveckla redan etablerade samarbeten samt inleder nya med övriga berörda.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2016 följande.

1. Överförmyndarnämnden beslutar att som svar på kommunstyrelsens remiss om "Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad" hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Överförmyndarnämnden begränsar sitt yttrande till att omfatta arbetet med "Ensamkommande barn" som är den del i remissen som mest berör nämndens ansvarsområde.

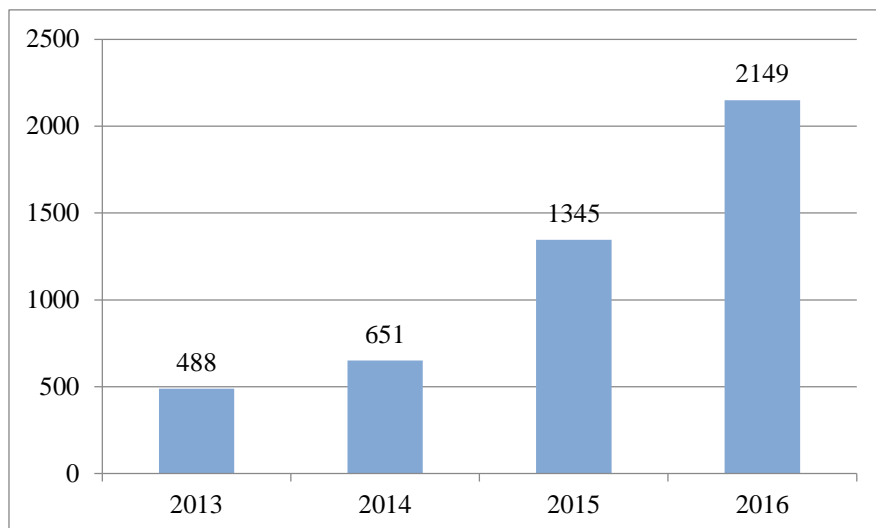
Överförmyndarförvaltningens huvudsakliga uppgift när det gäller ensamkommande barn är att skyndsamt förordna en god man. Denne ska sedan bevaka barnets rätt gentemot andra myndigheter, bistå i asylutredningen, hjälpa barnet att få de juridiska rättigheter som alla barn i vårt samhälle har rätt till.

Nämnden delar stadsledningskontorets uppfattning att det finns ett behov av att förstärka utbildningen av gode män för ensamkommande barn och även ett behov av att förstärka handläggningen av dessa ärenden.

Antal ensamkommande barn med god man

Förvaltningen har sedan januari 2015 tagit emot 2 353 ensamkommande barn som är i behov av god man. Några av dessa barn har kommit direkt till Stockholm som anvisningskommun, andra har bott någon annanstans under tiden, andra har avvikit och av den anledningen hänvisats till Stockholms stad.

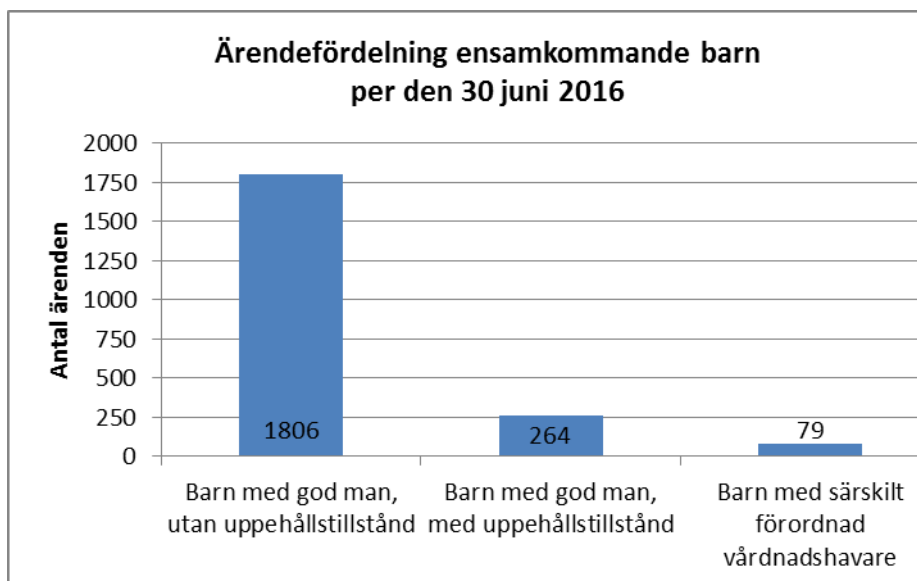
Antalet barn som kommit har varit långt fler under 2015 och 2016 än tidigare år. Många barn väntar nu på besked om asyl och i förlängningen också en särskilt förordnad vårdnadshavare.

Förvaltningen lägger ned ett stort arbete på att spåra barnen, det vill säga ta reda på var barnen finns då det inte finns en giltig adress på nya ansökningar och att uppgifterna saknas vid överflyttningar från andra kommuner.

Förvaltningen har sedan en månad tillbaka valt att skicka ut kompletteringsblanketter till berörda parter när en ansökan med inkompleta uppgifter kommer in. Detta för att i första hand säkerställa vistelseort för barnet, men också utreda vilken överförmyndare som är behörig i ärendet. Detta en tidskrävande men nödvändig åtgärd.

Förvaltningen utövar per den 30 juni 2016 tillsyn över cirka 1 110 gode män. Dessa lämnar en redogörelse för nedlagd tid fyra gånger per år. Det genomsnittliga antalet barn per god man är 1,9 barn.

Inflödet av nya barn har minskat, men det är många ärenden som fortsätter att vara aktuella därför att de har god man. Barnen går från att vara ett asylärende, där förvaltningen kan återsöka pengar hos Migrationsverket, till att bli barn med permanent uppehållstillstånd då särskilt förordnad vårdnadshavare ordnas, där staden står för arvodeskostnaderna.

Vad är överförmyndarförvaltningens uppgifter?

Överförmyndarförvaltningen utövar tillsyn över de gode männen och granskar de redogörelse som lämnas in varje kvartal under asyltiden och varje år efter asyl.

På grund av resursbrist har det hittills inte varit möjligt att följa upp de besök som den gode mannen redovisar eller att förvaltningen själv besöker huvudmannen, som en del i förvaltningens tillsynsarbete. Förvaltningen ser dock ett stort behov av att på detta sätt djupare granska de gode männen.

Utöver de lagstadgade krav som förvaltningen står under som tillsynsmyndighet får förvaltningen agera rådgivare till gode män i första hand men även till socialtjänsten. Frågor gällande boende, asylprocess, Migrationsverket, barn som avviker och återvänder ställs till förvaltningen.

Förvaltningen har under våren uppmärksammat att många konflikter blossat upp mellan gode män och socialsekreterare mot bakgrund av att socialtjänsten vill omplacera barn, vilket i några fall god man och barnet själv motsatt sig. Detta har skapat meningsskiljaktigheter och många socialsekreterare skickar in begäran om byte av god man med bakgrund av detta. Socialtjänsten är dock inte behörig part i detta fall och kan inte kräva eller önska att god man byts ut.

Förvaltningen har i uppgift att se till att gode männen har en god förståelse för vad uppdraget innebär, bl.a. genom utbildning. Innan en god man tilldelas ett uppdrag måste de genomföra en webbutbildning men också delta vid ett informationstillfälle.

Detta för att få information om vilka krav som kommer att ställas på dem under tiden de har uppdrag via Stockholms överförmyndarförvaltning.

Förvaltningen administrerar tolkbokningar för gode män. Under 2016 har antalet tolkbokningar varit 1 030 stycken fram till juli. Ersättning för tolkkostnader återsöker förvaltningen hos Migrationsverket på samma sätt som ersättning för arvoden till gode män för barn som inte fått permanent uppehållstillstånd.

Förvaltningen har hittills under 2016 (1 januari-30 juni) tagit emot 471 överflyttade ärenden från andra kommuner samt flyttat över 459 ärenden till andra kommuner (barn som tidigare bott i Stockholm men som nu bor i annan kommun). Viktigt att veta är att dessa barn som flyttas in och ut tar mycket tid och resurser i anspråk. Varje akt som kommer in till förvaltningen ska registreras, läggas upp och hanteras. Varje akt som lämnar förvaltningen ska avslutas och skickas över till ny kommun med mottagningsbevis.

Mot bakgrund av den ökade arbetsmängden med gode män för ensamkommande barn välkomnar förvaltningen förslaget att avsätta 5,0 mnkr till förstärkning av förvaltningens handläggning.

Vilka uppgifter har gode män för ensamkommande barn?

En god man för ensamkommande ska vara barnet behjälplig i kontakt med myndigheter, företräda barnet om det begår eller utsätts för brott, hjälpa barnet i kontakt med myndigheter samt träda in i vårdnadshavares ställe. Det är viktigt att poängtera att god man inte är ansvarig för den dagliga vården av barnet eller har någon försörjningsplikt. När en god man genomgår utbildningen hos förvaltningen får de en tydlig checklista över vad som ingår i uppdraget och vilka delar god man inte ska göra. Detta är dock något flytande och olika gode män gör olika mycket, vilket är naturligt då barnen har olika behov och gode männen olika ambitionsnivåer.

Det finns också boenden som vill att de gode männen ska ta ett större ansvar än vad lagen kräver av dem, vilket kan innebära önskemål om att god man ska inhandla kläder, hygienartiklar, läsa läxor, ta med barnen till skola, läkare, väcka barnen på morgonen så att de kommer till skolan i tid eller se till att barnen får värdefulla vardagsaktiviteter (så som simskola, sommarjobb etc.). God man ska enligt lag inte göra dessa aktiviteter, något som förvaltningen informerar de gode männen om. Då många gode män har ett genuint intresse för barnen och brinner för att ge dem en bra start i Sverige väljer man ändå att utföra en del av dessa uppgifter, trots att de inte ingår i uppdraget.

Förvaltningen är tydlig med att inget extra arvode kan sökas för dessa uppgifter. Många av gode männen ser dock barnen som en del av sin familj och vill inkludera dem i vardagslivet, vilket gör att de gör mer än vad som förväntas av dem. Några tar med "sina" barn på simskola, läser läxor, spelar fotboll eller tar med dem till landet över helgen. God man är, om man ser till den huvudsakliga uppgiften, en viktig del i barnets start i Sverige, för att komma in i samhället.

För de barn som bor kvar i Stockholmsområdet och behåller sina gode män skapas en viktig och positiv relation till en vuxen person som kan finnas vid deras sida långt efter att asylprocessen är klar och barnet är vuxet. Förvaltningen försöker i så stor mån

som möjligt (om uppdraget gått bra) föreslå den gode mannen som särskild förordnad vårdnadshavare, för att kunna fortsätta relationen. Detta gäller dock inte alla gode män, vilket gör att det kan uppkomma osämja på boendet då god man till ett barn kanske är mer närvarande än ett annat. Förvaltningen har vid ett flertal tillfällen fått in begäran om byte av god man från barn som anser att deras gode man inte gör tillräckligt för barnet, jämfört med en kamrats god man. Vanligtvis avslås bytesbegäran i dessa fall.

Nämnden har hittills under 2016 (1 januari-30 juni) tagit emot 97 begäran om entledigande och klagomål på god man för ensamkommande barn. Av dessa kom 23 stycken från en obehörig part och 74 kom från barnet eller gode mannen (behörig part).

Utbildning av gode män för ensamkommande barn

Förvaltningen menar att gode män och särskilt förordnade vårdnadshavare behöver en mer gedigen och grundlig utbildning för att på bästa sätt kunna genomföra sitt uppdrag. Det saknas idag kunskap hos många gode män om hur asylprocessen ser ut, vad socialtjänstens roll i ärendet innebär samt hur de ska verka för barnens bästa. Förvaltningen vill få möjlighet att erbjuda utbildningspaket där aktörer som rör sig runt barnen deltar, vilket skulle kunna innebära föreläsningar från Migrationsverket, från socialtjänsten, från skolan och eventuella frivilligaktörer. I samband med dessa utbildningstillfällen ska det gå att ställa frågor till den aktör som föreläser men också finnas möjlighet att träffa Stockholms överförmyndarförvaltning och dess personal.

Förvaltningen vill också kunna erbjuda ett mentorskapsprogram, vilket finns i andra kommuner, där kunniga och erfarna gode män får hjälpa och vägleda nya gode män i frågor som rör uppdragen. Utbildning är viktig av flera anledningar, många av de gode männen vet inte vad som ingår i deras uppdrag till en början. Även om checklistor delas ut vid utbildning och nya uppdrag så kan uppdraget som god man ibland upplevas svårt och krångligt. Många frågor från gode männen ställs till socialsekreterare, till boendepersonal och till Stockholms överförmyndarförvaltning. För att lätta på just denna del behövs bättre förutsättningar för de gode männen.

Mot bakgrund av ovanstående välkomnar förvaltningen förslaget om att avsätta 2,6 mnkr till förstärkning av utbildning för gode män för ensamkommande barn.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning ser positivt på att det genomförs en översyn av flyk-

tingmottagandet inom Stockholms stad. Det föreligger ett behov av centrala riktlinjer som vägledning och en samordning kring integrations- och flyktingfrågor kan sannolikt utgöra ett stöd i arbetet med gruppen nyanlända. Därmed kan det säkerställas att målbilden för arbetet blir likartad inom staden. Stadens flyktingmottagande behöver en grundstruktur utifrån en tydlig ansvarsfördelning och tydliga gemensamma riktlinjer för ett antal olika processer.

Utbildningsnämnden ansvarar för undervisningslokaler och att det ska finnas lokaler i tillräcklig omfattning. Ur stadsdelsnämndens synvinkel är det av stor vikt att frågan om utbildningslokaler får en lösning då det kommer att uppstå ett behov av utbildningsplatser inom stadsdelen som behöver tillgodoseas, både för barn till nyanlända med uppehållstillstånd samt ett gryende behov grundat på den nybyggnation som projekteras och planeras inom stadsdelens område med en därmed påföljande befolkningsutveckling. Detta gäller även behovet av förskolelokaler. Därför är samarbetet mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen viktigt.

Det finns även ett behov av att kunna använda utbildningsnämndens lokaler för andra verksamheter under övrig tid utöver skolverksamheten. Härmed avses t.ex. verksamhet som riktar sig specifikt till nyanlända samt för det lokala föreningslivet.

Regeringen beslutade 17 december 2015 om en tilldelning av totalt 9,8 miljarder kronor som tillfälligt stöd för kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen. Stödet betalades ut till Stockholms stad 2015 men stödet är avsett att täcka kostnader som uppstod 2015 och som uppstår 2016. Stockholms stad tilldelades 363,6 mnkr. Av dessa kan 335,6 mnkr användas under 2016. Enligt kommunstyrelsens förslag tilldelas Bromma sdn 5,1 mnkr och fördelningen beräknas utifrån antalet mottagna ensamkommande barn och ungdomar. Statsbidraget utgör en tillfällig tilldelning av medel till förstärkning/inhyrning av socialsekreterare, täckning av placeringskostnader, uppstart av nya enheter, kompetensutveckling och trygghetsinsatser.

Stadsdelsnämnden har behov av en extra tilldelning för att alla nödvändiga resurser ska kunna tillföras utifrån de satsningar som är genomförda, och som i framtiden är nödvändiga att genomföra. Det uppstår emellertid en oklarhet, då bidraget till finansieringen är tillfälligt, om hur den fortsatta driften av den nyskapade enheten för ensamkommande flyktingbarn ska möjliggöras. Ett tillfälligt stöd eller bidrag ger ingen långsiktig stabilitet.

Migrationsverket betalar ut en ersättning avseende kommunens kostnader för etablering och introduktion av nyanlända personer ("generalschablonen"). Ersättning betalas ut automatiskt för varje nyanländ med uppehållstillstånd som tas emot av kommunen. Ersättningen betalas ut under en tvåårsperiod och ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer. Då etableringsstödet upphör efter de två åren övergår ansvaret och kostnaderna för försörjningsstödet istället till stadsdelsförvaltningen. Den erfarenhet som stadsdelsförvaltningen har pekar mot att dessa kostnader riskerar att kvarstå betydligt längre, uppemot 5 år.

Bromma stadsdelsförvaltning ser det nya förslaget gällande schablonberäkningen som positivt då kostnaderna för ekonomiskt bistånd sannolikt kommer att öka.

Enligt remissen är arbetssätten för återsökningen av statsbidragen inte likartade

inom de olika stadsdelsnämnderna. Då staden kommer att ha möjligheten att återsöka stora belopp är det därför viktigt att säkerställa så att återsökningen organiseras effektivt och ändamålsenligt.

Bromma stadsdelsförvaltning har organiserat återsökningsfunktionen genom att en administratör tillsammans med ekonomicontroller arbetar med att återsöka statsbidraget. Detta är dock ingen garanti för att återsökningen av statsbidraget kan komma att fungera i alla led där utöver. Ett samlat grepp om frågan anser förvaltningen är önskvärt för att säkerställa en fungerande process i återsökningen genom alla led.

Vid planering och projektering av modulhus eller vid framtagandet av andra boendelösningar för nyanlända med uppehållstillstånd inom Bromma stadsdelsnämnd, är det viktigt att samverka och samordningen mellan de olika nämnderna och förvaltningarna fungerar.

I remissen föreslås att utbildningsnämnden, idrottsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska samarbeta med kommunstyrelsen och intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar. Detta ser Bromma stadsdelsförvaltning som en nödvändighet för att ungdomarnas levnadsförutsättningar ska bli så goda som möjligt. Detsamma gäller för att ungdomarna kan ges möjlighet till arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter.

Sammanfattningsvis menar stadsdelsförvaltningen att flyktingar som kommer till Sverige och Stockholms stad påverkar nämndens situation både kortsiktigt och långsiktigt. Antalet ärenden förväntas öka vilket kan bidra till ökade kostnader i form av försörjningsstöd och hyreskostnader, tolkkostnader och drifts- och personalkostnader, utöver de kostnader som täcks av statsbidragen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är mycket positiv till att det görs en planering med förvaltningsöversgripande insatser för att underlätta integration av flyktingar, både de som redan kommit och de som kommer framöver. En värdefull insikt är att det krävs sammanhållen förvaltnings- och myndighetsövergripande samverkan, med samma tydliga mål och strävanden, om samhället ska lyckas med integrering av flyktingarna och att de perso-

ner som kommit blir viktiga pusselbitar i den svenska samhällsutvecklingen.

Förslaget omfattar enligt förvaltningens mening de viktigaste grundpelarna för en integrering; boende, kunskaper i svenska språket, utbildning och arbete.

Förvaltningen vill understryka vikten av att använda befintlig forskning och egen kunskap för att lägga fokus på rätt saker. Viktigt är det också att också följa upp de insatser som ges och kommer att ges, för framtida kunskapsutveckling.

Förvaltningen anser att det behöver förtydligas vad stadsdelsnämnderna ska ansvara för när det gäller det sociala mottagandet av nyanlända om.

Förvaltningens erfarenhet är att det under hösten 2015 tog för lång tid för de ensamkommande flyktingbarnen att få en god man. För att undvika liknande situationer framöver vill förvaltningen understryka vikten av att överförmyndarnämnden får tillräckliga resurser för att snabbt kunna både rekrytera, utbilda och följa upp arbetet med gode män.

Förvaltningens beredskap att ta emot ensamkommande flyktingbarn har avsevärt förbättrats, jämfört med under hösten 2015, i och med att det nu inom förvaltningen finns en arbetsgrupp som enbart jobbar med ensamkommande flyktingbarn.

Det kan finnas anledning till viss beredskap inför att det framförallt inom gruppen kvotflyktingar kan finnas personer med behov av stöd och insatser inom funktionshinderområdet, vilket kan innebära ökade kostnader samt behov av stöd och insatser.

Förvaltningen vill understryka vikten av att hyrorna i de lägenheter SHIS tillhandahåller faller inom ramen för vad de boende kan betala med sin etableringsersättning. Att nyanlända ska behöva ansöka om kompletterande försörjningsstöd varje månad kommer att försena introduktionen och även innebära stora kostnader för förvaltningar som har många boenden i sitt stadsdelsområde. Dessa kostnader går heller inte att återsöka från Migrationsverket och täcks inte av den så kallade ”glappet-ersättningen”.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag som gäller nyanlända och asylsökande i Stockholms stad.
2. Omedelbar justering.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Det stora antalet asylsökande, inte minst under hösten 2015, har ställt staden inför nya utmaningar inom samtliga verksamhetsområden. Behovet av nya insatser har också varit sådant att det påverkat stadsdelsförvaltningarnas uppdrag, organisation och ar-

betsmängd. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår att bedömningen är att utmaningarna beräknas komma att fortgå och därtill öka de kommande åren, med fler asylsökande. Behovet av stabila strukturer för arbetet har varit och är fortsatt således mycket påtagligt.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är positivt att staden i sitt ärende klargör ansvar och process för arbetet med att ta fram olika boendelösningar för ensamkommande barn och nyanlända vuxna och familjer. Att boendefrågorna för nyanlända kan lösas tidigt är en förutsättning för en bra etableringsprocess.

Förvaltningen vill understryka vikten av att nuvarande projekt och arbete med översyn av flyktingmottagandet fortsätter. När det gäller återsökningsförfarandet behöver systemstöd och arbetsätt utvecklas och samordningsansvar för återsökningar bör kunna renodlas. Det är också mycket angeläget att gemensamma redovisningsprinciper för värdering av fordringar mot Migrationsverket fastställs.

Förvaltningen ser också positivt på de olika förslagen som identifierat behov av insatser som rör initiala sociala stöd, samverkan kring utbildning och arbetsmarknad, uppsökande arbete i riskmiljöer, samhällsorienterade aktiviteter, civilsamhällets insatser, gode män med mera. Dessa nya insatser kommer att behövas under lång tid framåt och allteftersom bli ordinarie delar av stadens uppdrag. Samtidigt är det ofrånkomligt att dessa uppdrag också kommer att kräva ytterligare resurser och även en omfattande samordning mellan olika aktörer och det är bra att stadsledningskontoret tar den rollen.

Förvaltningen har ingen invändning mot den föreslagna fördelningen av extra statsbidrag och generalschablon. Vi är naturligtvis tillfreds med att stadsledningskontoret även uppmärksammat och föreslagit extra förstärkning för Farsta stadsdelsnämnd med anledning av de merkostnader nämnden haft förknippat med asylboenden i stadsdelsområdet.

Förvaltningen vill även framhålla att det på sikt finns ett mycket starkt behov av mer förutsägbara ekonomiska villkor för stadsdelsnämnderna inom detta område. Ska arbetet kunna utvecklas på ett bra sätt och på sikt kunna integreras i ordinarie verksamhet måste också förutsättningarna bli mer stabila. Nivån på vad stadsdelsnämnden har kunnat få i ersättning från Migrationsverket i förhållande till sina kostnader har fluktuerat betydligt de senaste åren. Omständliga återsökningsrutiner hos Migrationsverket och lång eftersläpning med utbetalning av ersättning har gjort att osäkerheten kring nämndens ekonomiska möjligheter inom området varit mycket stor. Osäkerheten har på senare tid ökat ytterligare.

För att ha kontroll och ordning i den ekonomiska hanteringen har förvaltningen hittills försökt betrakta flyktingverksamheten som en egen kostnadspost. Fördelen med detta har varit att enbart återsökta medel och schablonbidrag ska finansiera verksamheten som rör ensamkommande och att kostnader inte ska belasta den ordinarie verksamheten eller vice versa. I takt med att insatser och ”merkostnader” har fördelats över ett större fält kommer denna gränslinje efterhand att suddas ut.

Slutligen vill förvaltningen framhålla att det sannolikt vid någon tidpunkt är så att staden måste börja överväga hur finansieringen av merkostnaderna för nyanlända och asylsökande hos stadsdelsnämnderna ska arbetas in i fördelningsnycklarna till stadens

budget. Det skulle vara en fördel om ett sådant arbete kunde påbörjas så tidigt som möjligt. Förvaltningen föreslår därför att projektet Översyn av flyktingmottagandet även får i uppdrag att ta fram förslag på hur stadens budgetfördelningsnyckar på sikt bör förändras med anledning av stadsdelsnämndernas vidgade uppdrag.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till ärendet om nyanlända och asylsökande. Förvaltningen anser att det är av stor vikt att staden hanterar flyktingmottagandet på en strategisk och stadsövergripande nivå samt att ansvarsfördelningen mellan nämnder och bolag tydliggörs. Förslagen som beskrivs i ärendet bedöms av förvaltningen i stort bidra till goda förutsättningar för ett välfungerande och samordnat mottagande.

Nedan presenteras förvaltningens synpunkter på några av förslagen.

Boende

Stadsdelsförvaltningen vill framhäva vikten av att stadens insatser och åtgärder i flyktingmottagandet syftar till att nyanlända får förutsättningar att leva sina liv självständigt och inte behöver bli beroende av stöd och hjälp från stadens socialtjänst för bostad och försörjning i samband med att etableringsersättningen avslutas och hyreskontrakt i genomgångsbostaden löper ut. Som ett led i att skapa förutsättningar för att nyanlända personer ska etablera sig och leva självständigt krävs det att hyrorna i genomgångsbostäderna är på en sådan nivå att etableringsersättningen täcker hyreskostnaderna. I annat fall skapas ett behov av ekonomiskt bistånd och en kontakt med socialtjänsten behöver då påbörjas redan under etableringstiden. Förvaltningen anser också att det är av stor vikt att staden har ett strategiskt och målinriktat arbete i syfte att under boendeperioden i genomgångsbostad om två år skapa realistiska förutsättningar för att de nyanlända personerna ska komma vidare till ett självständigt varaktigt boende. Förvaltningen anser att SHIS boskola spelar en stor roll i detta avseende.

Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att SHIS fortsätter att vara stadens bostadsresurs för personer som av olika sociala skäl inte har möjlighet att erhålla ett

hyreskontrakt inom ordinarie bostadsmarknad. Staden behöver enligt förvaltningens mening vara uppmärksam på att SHIS nya uppdrag med att bistå nyanlända med bostäder inte leder till en undanträngningseffekt gentemot andra målgrupper.

Förvaltningen anser att det finns stora fördelar med att staden satsar på utbyggnaden av boenden i egen regi för ensamkommande flyktingungdomar. I dagsläget befinner sig flertalet av de ungdomar som placerats av stadsdelsförvaltningen, utanför kommunens gränser. Förvaltningen anser att det finns många vinster med geografisk närhet mellan ansvarig stadsdelsförvaltning och den placerade ungdomen, både ur ett brukarperspektiv och ur ett handläggningsperspektiv.

Statsbidrag

Förvaltningen är positiv till fördelningen av extra statsbidrag då de ökade kostnaderna relaterat till mottagandet av ensamkommande flyktingbarn inte har kunnat tillgodoses inom befintlig budget. De tilldelade 4 mnkr bedöms dock inte täcka det ökade behovet som uppstått vid förvaltningen. I förslaget beskrivs förstärkningen avse till exempel uppstart av nya enheter. Förvaltningen har startat upp en grupp inom barn- och ungdomsenheten som enbart arbetar med ensamkommande flyktingbarn. Arbetsgruppen tar emot, handlägger, fattar beslut om insatser och följer upp insatserna. Kostnaderna för inrättandet av denna grupp förväntas bli varaktiga då det rör sig om långvariga ärenden inom socialtjänsten. Det är inte heller ovanligt att placeringar överskrider det belopp som är möjligt att återsöka hos migrationsverket.

I stadsdelsområdet finns två boenden i migrationsverkets regi. Förvaltningens barn- och ungdomsenhet har uppmärksammat att barn som bor på boendena med sina familjer har i flera fall varit föremål för allvarliga anmälningar vilket i vissa fall resulterat i ingripande för barns skydd. Farsta stadsdelsnämnd tilldelas extra medel med anledning av migrationsverkets boende i stadsdelsområdet. Förvaltningen anser att det är lämpligt att även se över huruvida andra stadsdelar kan påverkas av migrationsverkets boenden inom respektive stadsdelsområde.

I stadsledningskontorets ärende beskrivs att stadsdelsnämndernas kostnader för vuxna samt generellt vad gäller mottagning av nyanlända omfattar handläggning, ekonomiskt bistånd, placeringar inom individ- och familjeomsorgen samt trygghetsinsatser. Förvaltningen vill även betona att det finns anledning att förutspå ökade behov av utredningar och insatser inom funktionsnedsättningsområdet inklusive socialpsykiatrin.

Hantering och återsökning av statsbidrag

Förvaltningen instämmer i stadsledningskontorets bedömning att resultatet av översynen vad gäller hantering och återsökning av statsbidragen ses över och att det är viktigt att arbetssätten med återsökningen underlättas och ser likvärdiga ut över staden.

Översyn av flyktingmottagandet

Förvaltningen är positiv till stadsledningskontorets förslag till inriktningen på översynen. Det är mycket viktigt att staden identifierar problem, utvecklingsmöjligheter och framgångsfaktorer i mottagandet ur ett stadsövergripande perspektiv. Förvaltningen vill poängtera vikten av att det skapas ändamålsenliga system för uppföljning och utvärdering av mottagandet så att etableringen lyckas på sikt.

Övriga uppdrag

Initialt socialt stöd

I ärendet beskrivs att för de nyanlända personer som bor i eget boende (EBO) spelar medborgarkontoren en viktig roll i det initiala sociala stödet. Då endast några stadsdelsförvaltningar har medborgarkontor anser förvaltningen att det är viktigt att staden centralt säkerställer att samtliga nyanlända har rätt till samma tillgång av information och samhällsvägledning.

Akut- och jourboenden för nyanlända

Förvaltningen ställer sig frågande till uppdraget att stadsdelsnämnderna ska bidra med att öka tillgången på tillfälliga boenden. Förvaltningen anser att det är viktigt att akut- och jourboenden tillhandahålls av andra aktörer än stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst, då socialtjänsten inte har i uppdrag att tillgodose invånarna med bostäder och agera som hyresvärd. I framtagandet av akut- och jourboenden bör hänsyn tas till den befintliga gruppen människor som är hemlösa och som redan idag har svårigheter att få ett boende.

Skola och utbildning

Förvaltningen har noterat att förskolor inte nämns i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Det är förvaltningens bedömning att frågan om förskolor och ökat behov av förskoleplatser uppmärksammas i samband med en helhetssyn på flyktingmottagandet i staden. Förvaltningen förutspår en utmaning för stadsdelsförvaltningens förskolor att erbjuda platser till ett i nuläget oklart antal nyanlända barn. Det är också enligt förvaltningens mening av stor vikt att staden beaktar de eventuella behov av extra resurser som kan komma att finnas för att ge dessa barn förutsättningar till exempel vad gäller språkundervisning, för att kunna leva ett välfungerande liv i Stockholm.

Gode män

Med anledning av den stora mängden ensamkommande flyktingbarn som kom till Sverige under 2015 har behovet av gode män ökat. Flyktingsituationen har väckt många människors engagemang och vilja att hjälpa till och många har anmält sitt intresse för att bli god man för ett ensamkommande barns räkning, vilket är glädjande. Behovet av gode män till andra målgrupper kvarstår dock och förvaltningen menar att det är viktigt att staden säkerställer att samtliga stockholmare får sitt behov av god man tillgodosett.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen som presenteras och anser att det är av stor betydelse med en ökad samordning och en långsiktig strategi för mottagandet av nyanlända och asylsökande i staden. Det är också viktigt med en tydlig och ändamålsenlig organisation för att säkerställa ett likvärdigt mottagande och integrering av nyanlända i staden. Metoder för uppföljning av arbetet med nyanlända och asylsökande är också angeläget att ta fram.

En stor del av stadens kostnader som är relaterade till flyktingmottagandet kan återsökas hos Migrationsverket. Enligt den översyn som konsultbolaget KPMG gjorde under hösten 2015 av stadens hantering för återsökning av statsbidrag framgår att arbetssätten skiljer sig åt mellan olika förvaltningar. Det är därför angeläget att staden ser över hur arbetet med återsökning av statsbidrag kan effektiviseras och förenklas för att säkerställa att staden erhåller de medel som är möjliga att återsöka.

Förslaget till fördelning av statsbidrag och generalschablon innebär ett tillskott av ekonomiska resurser till stadsdelsnämnderna, vilket är nödvändigt för att möta de ökade kostnader som uppstår i samband med ett ökat flyktingmottagande. Det är i dagsläget svårt att förutse hur ökningen kommer påverka nämndernas olika verksamheter över tid. För att kunna ha en långsiktig planering krävs lättnader i redovisningsreglerna för hantering av statsbidrag.

Förslaget till fördelning av det extra statsbidraget baseras på antalet mottagna ensamkommande barn år 2015 medan regeringens fördelning till kommunerna baseras på antal asylsökande och nyanlända. Detta innebär att stadens fördelningsmodell endast tar hänsyn till 2015 års situation och saknar koppling bakåt i tiden, vilket eventuellt inte helt stämmer överens med den ökade kostnadsbilden för flyktingmottagandet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Stadsdelsnämnden beslutade att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.
2. Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Det ökande antalet flyktingar som kommer till staden, som familjer, enskilda vuxna och ensamkommande barn är en utmaning för stadens nuvarande organisation och resurser. Förvaltningen är positiv till de förslag som presenteras i remissen och delar uppfattningen att en ökad samordning och en långsiktig strategi för flyktingmottagandet ger bättre förutsättningar för nyanlända personer att etablera sig i Stockholm. Förvaltningen har några kommentarer till den fortsatta hanteringen av ärendet.

Det ökade antalet nyanlända personer kommer att påverka arbetet med försörjningsstöd, t ex när det gäller ensamkommande barn som får permanent uppehållstillstånd och vars familjer kommer till Sverige. Vissa av dessa familjer kan behöva mycket stöd, inte minst när det gäller bostadssituationen. Den nya målgruppen, familjeåterförening, kommer att ställa stora krav på handläggarna då de anhöriga är helt nya i landet och inte haft den tid som vanligen asylsökanden får under asylprocessen för att bekanta sig med svenska samhället och dess regler. Det i sin tur förutsätter en organisation som klarar av en ökning av hushåll med betydligt större behov än de som för närvarande är aktuella inom försörjningsstödsenheterna.

Personer som genomgår etablering kommer med all sannolikhet inte att bli självförsörjande under etableringstiden vilket innebär att de kommer att ansöka om försörjningsstöd under efterföljande år. Detta riskerar att upphäva effekten av ett minskat antal bidragsberoende personer under de senaste åren och därmed öka kostnader för försörjningsstöd.

Bostadssituationen kommer att vara ett stort bekymmer under introduktionsprocessen då bostadsbristen i Stockholm redan drabbar en stor del av de klienter som uppstår för försörjningsstöd.

Hyresnivåerna är en svårighet som kommer att påverka de nyanlända personerna såväl på kort som på lång sikt. Boendekostnaderna i innerstaden är i snitt ca 30 procent högre än i övriga staden och det innebär högre kostnader, framför allt då de överstiger genomsnittliga hyror som försörjningsstöd beräknar biståndet på. Ett par konsekvenser av höga hyror är att bidragstagare behöver använda en del av bidraget för sitt uppehälle för att täcka hyreskostnader och att de riskerar att bli bidragsberoende för en längre tid.

Idag fördelas generalschablonen beroende på folkbokföringsadress vid mottagandet. I remissen specificeras stadsdelsförvaltningarnas kostnader som generalschablonen ska täcka. Dessa kostnader ligger dock inte hos de stadsdelsförvaltningar som har boenden utan på den stadsdelsförvaltning som anvisar personen. Fördelningen blir därför skev, t ex för innerstaden som inte har boenden och därför får väldigt liten del av generalschablonen. Det står inget i ärendet om denna fördelningsmodell kommer att förändras eller ej. Förvaltningens uppfattning är att fördelningen borde ses över.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2016 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Petra Gardos Ek m.fl. (alla M) och Maria Karlman Noleryd (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD) som instämde i särskilt uttalande gjort av Petra Gardos Ek m.fl. (alla M) och Maria Karlman Noleryd (L).

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Nämnden ska tillhandahålla boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar samt för barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd och är anvisade till nämnden. Utöver det så ska nämnden erbjuda boende, praktiskt stöd, initialt ekonomiskt bistånd och initial samhällsintroduktion till nyanlända flyktingar som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende.

För att skapa goda förutsättningar för en kvalitativt hållbar organisation med syfte att samla, utveckla och effektivisera handläggning och mottagning av ensamkommande barn beslutade stadsdelsnämnden i december 2015 om en gemensam enhet för Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Den nya enheten tillhör organisatoriskt Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

För närvarande är totalt 370 ungdomar aktuella vid enheten för ensamkommande varav 30 har permanent uppehållstillstånd. (April 2016) Av dessa utgörs 90 % av pojkar. Vanligaste ursprung är Afghanistan samt Eritrea och Somalia. Enheten har fått arbeta mycket med omplaceringar på grund av bristande kvalitet på en stor del av de tillgängliga jourhemmen.

Förvaltningen ser positivt på remissen vilken initierar ett helhetsgrepp på väsentliga områden. Färdigställandet av boenden är ytters angeläget och när det gäller ensamkommande barn ser förvaltningen det som viktigt att boendena tillhandahålls av staden så att kvaliteten på dessa kan säkerställas. Ett annat högt prioriterat område är barnens och ungdomarnas skolgång. Stadsbidragen och justeringen av nämndens budget utgör en förutsättning.

De flyktingar som kommit till Sverige kommer att påverka stadsdelsnämndernas situation både på kort och lång sikt.

Det ökade antalet ärenden innebär ökade kostnader i form av försörjningsstöd inklusive hyreskostnader, tolkkostnader och inte minst personalkostnader. Majoriteten av flyktingarna kommer att ha fortsatt behov av vägledning och ekonomiskt stöd under lång tid.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

2. Omedelbar justering.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen välkomnar översynen av stadens flyktingmottagande. Förvaltningen delar uppfattningen att både de nyanlända som anvisas boende och de som bor i eget boende (EBO) är i behov av initialt socialt stöd. Förvaltningens uppfattning är att alla nyanlända bör få likartat stöd oavsett boendeform. Stadsdelsförvaltningen är positiv till att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna får i uppdrag att definiera och utforma ett likartat stöd i hela staden.

EBO innebär ofta att de nyanlända flyttar in hos släkt, vänner och bekanta, vilket ger en trångboddhet som sällan är hållbar på längre sikt. Behov av boende uppstår också när anhöriginvandrare ska återförenas med anhöriga som saknar fast boende. Förvaltningen ser därför positivt på förslaget att socialnämnden får i uppdrag att, i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna, se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden.

Förvaltningen anser att det är viktigt att boende för ensamkommande barn kan tillhandahållas av staden, så att god kvalitet kan säkerställas. Andra högt prioriterade områden för de ensamkommande barnen är en väl fungerande skolgång, fritidsverksamhet samt arbetsmarknadsorienterade och samhällsorienterade aktiviteter för målgruppen. Förvaltningen får också framhålla vikten av att ett kunskapsunderlag tas fram för att säkerställa kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer. Vidare är det angeläget att beakta de idag placerade ensamkommande barnens framtida behov av bostad och möjlighet till egen försörjning.

Förvaltningens statistik inom ekonomiskt bistånd visar att antalet personer som påbörjat sin etablering före år 2015 och som inte kan försörja sig på enbart etableringsersättning har ökat. Även antalet personer som återgår till ekonomiskt bistånd efter avslutade etableringsinsatser har ökat. Förvaltningen bedömer att antalet personer som beviljas uppehållstillstånd också kommer att öka eftersom antalet asylsökande ökade under 2015. Detta befaras innebära ytterligare ökade kostnader. Förvaltningen ser positivt på att staden samordnar insatserna.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2016 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på de förslag som presenteras i rapporten och delar stadsledningskontorets uppfattning att ökad samordning och en långsiktig strategi för mottagandet ger bättre förutsättningar för nyanlända att etablera sig i staden. Förvaltningen anser att det är av stor vikt att det sker en översyn av återsökningsprocessen och ser gärna att det leder till att det skapas effektiva verktyg i form av systemstöd för att underlätta återsökningen.

Staden behöver se över utbudet av information till denna målgrupp, möjligen genom en utbyggd form av medborgarkontor inom belastade stadsdelsförvaltningar, eller liknande.

Ekonomiska konsekvenser för nämnden

Förslaget till fördelning av statsbidrag och generalschablon innebär ett tillskott av resurser till stadsdelsnämnderna, vilket är nödvändigt för att möta de ökade kostnaderna som uppstår i samband med ett ökat flyktingmottagande. Det är i dagsläget svårt att förutse hur ökningen kommer påverka nämndernas olika verksamheter över tid. För att kunna ha en långsiktig planering krävs lättnader i redovisningsreglerna för hantering av statsbidrag.

Förslaget till fördelning av det extra statsbidraget baseras på antalet mottagna ensamkommande barn år 2015 medan regeringens fördelning till kommunerna baseras på antal asylsökande och nyanlända. Detta innebär att stadens fördelningsmodell endast tar hänsyn till 2015 års situation och saknar koppling bakåt i tiden, vilket eventuellt inte helt stämmer överens med den ökade kostnadsbilden för flyktingmottagandet.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 augusti 2016 följande.

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens remissvar.
2. Omedelbar justering.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm stad tillhör en av de kommuner som har tagit emot flest flyktingar. Prognoserna för det fortsatta mottagandet är osäkra och antalet flyktingar kommer med stor sannolikhet att öka vilken gör att en översyn av stadens samlade organisation är nödvändig. I ärendet lyfts fram att det är ett flertal olika aktörer som är betydelsefulla och behöver samverka för att mottagandet av flyktingar och nyanlända kan ske på ett bra sätt.

Förvaltningen stödjer de förslag som ärendet lägger fram och instämmer i att inten-

sifierat utvecklingsarbete ger bättre förutsättningar för nyanlända att etablera sig i staden.

Boende

Förvaltningen instämmer i att ett första led i mottagandet är att tillhandahålla boende. Det är dock viktigt att hyrorna i boendena inte blir högre än etableringsersättningen eftersom detta kan innebära ökade kostnader för försörjningsstöd och personal. Det är minst lika viktigt att möjliggöra för de boende att bli självförsörjande och inte beroende av försörjningsstöd.

Fördelning av statliga medel och höjd generalschablon

Att generalschablonen går ut till berörda stadsdelsnämnder genererar ett tillskott i budgeten vilket behövs då kostnaderna ökar. I dagsläget är de framtida ekonomiska konsekvenserna svåra att förutse.

Återsökning av statsbidrag

Enligt KPMG:s översyn av stadens hantering av statsbidrag skiljer sig arbetssätten åt mellan olika förvaltningar. Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att den framtida återsökningen organiseras effektivt och ändamålsenligt. Förvaltningen vill också lyfta vikten av att ha en samlad kompetens om statsbidrag i en och samma organisation. Regler runt återsökning av statsbidrag är inte enkla och tolkas olika. På motsvarande sätt ändras praxisen. Förvaltningen behöver därför stöd och praktiskt hjälp för att kunna återsöka alla medel som är möjliga att återsöka. I dagens läge finns kompetensen i Arbetsmarknadsförvaltningen, Socialförvaltningen och de olika stadsdelarna. Förvaltningen bedömer att en samordnad organisation skulle underlätta återsökningsprocessen för stadsdelsförvaltningarna och kontakten med Migrationsverket. Tillvägagångssättet skulle även säkra att staden återsöker alla medel vi är berättigade till.

Övriga uppdrag

Det stora antalet nyanlända ensamkommande barn har varit en utmaning för förvaltningen och i synnerhet för socialtjänsten. För att effektivisera handläggningen och mottagandet av ensamkommande barn har förvaltningen skapat en grupp som handlägger dessa ärenden. Över 2000 ensamkommande flyktingbarn anlände till Stockholm stad under 2015. Alla har fått eller kommer att få en god man. Intresse för att vara god man åt ensamkommande barn är stort och förvaltningen har observerat att Överförmyndarnämnden har periodvis haft svårt att rekrytera gode män. Förvaltningen befarar att dessa inte kommer att åta sig ytterligare uppdrag när arvudet för gode män till barn med permanent uppehållstillstånd halveras från dagens 2 000 kronor per månad till 1 000 kronor per månad.

Barnperspektivet ska beaktas i alla insatser, vilket innebär att barns och ungas bästa ska beaktas i allt arbete. Att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnden ska, i samarbetet med kommunstyrelsen, definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända med särskilt fokus på barnperspektivet ser förvaltningen positivt på.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2016 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens ärende Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Överlag är synpunkter och förslag i ärendet välgrundade med goda intentioner att planera samt och klara av den stora utmaningen som den ökade flyktingströmmen innebär både för Stockholm som stad samt även stadsdelsnämndsområdet Spånga-Tensta.

Det som idag är stadsdelsnämndsområdets största utmaning gäller de planerade modulhusbyggena i området Sundby och grannstadsdelen Bromma. I remissen nämns enbart att en inventering av möjlig mark för paviljonglösningar har gjorts och ett antal platser har identifierats vilka kan rymma cirka 1200 lägenheter för ungefär 2300 personer. Stadsdelsförvaltningen efterlyser samråd och dialog i den fortsatta processen för att få en bra dialog med kringboende i Spånga.

Ingenting om den fortsatta planeringsprocessen kring modulhusen har konkretiserats. Stadsdelsförvaltningen har en god vilja att även fortsättningsvis ta sitt ansvar gällande ensamkommande barn och nyanlända som anvisas till stadsdelsnämndsområdet. Stadsdelsförvaltningen vill därför medverka för att hitta de lösningar som bedöms fungera bäst. Här förväntar sig stadsdelsförvaltningen ett tätare samarbete och mer dialog kring lämplig placering, samt information om tidplan och om vilka grupper av nyanlända som omfattas. Planeringen måste ske med olika fokus om det handlar om familjer med barn, ensamstående, eller ensamkommande flyktingbarn.

I ärendet lyfts fram att arbetet med asylsökande och nyanlända ska ta avstamp i Vision 2040, där beskrivningen av en hållbar stad för alla, ger en gemensam inriktning i arbetet. För Spånga-Tensta stadsdelsnämnd innebär det att arbetet med lokala utvecklingsprogram (LUP) måste innefatta arbetet för mottagande av nyanlända. Huvudmålet i LUP är att alla ungdomar ska klara grundskola med fullständiga betyg. Det är en tydlig linje i planering och genomförande av utvecklingsarbete. Ytterligare prioriterade områden i LUP är trygghet samt sysselsättning och arbete. Väsentligt i detta arbete är att integrationen av nyanlända sker på ett optimalt sätt och att tidigare dokumenterad otrygghet och otrygga platser får fokus.

I stadsdelen bedöms behovet stort av goda krafter som arbetar uppsökande, förebyggande och i god dialog med civilsamhället. I likhet med arbetsmarkandsnämnden, som tecknat överenskommelser om ideellt-offentligt partnerskap (IOP) finns ambitioner i stadsdelen att göra motsvarande. Även medborgarkontoret kommer att behöva förstärkas för samhällsinformation och service. Här kommer ökade resurs att krävas.

Även om nyanlända som kommer att få sin bosättning i stadsdelsnämndsområdet

de första två åren erhåller de etableringsersättning för sitt uppehälle kommer behov av stöd från samhället att finnas. Bland ensamkommande barn och ungdomar kommer det att finnas ett fortsatt stort behov av insatser och stöd. Det kommer vara extremt viktigt att därmed veta vilka personer som kommer att bosätta sig i stadsdelsnämndsområdet så att rätt resurser kan planeras.

När det gäller de ensamkommande ungdomarna har socialtjänsten i Spånga-Tensta tagit ett stort ansvar. Tyvärr ofta utan medverkan från gode män eftersom dessa inte har kunnat tillsättas. Ungdomar som fyllt 18 år före dess de fått uppehållstillstånd överförs inte till Migrationsverket. Det är viktigt att Migrationsverket betalar ut ersättning för samtliga ungdomar även efter 18-årsdagen oavsett vårdbehov. Det ska vara tydligt hur dessa ungdomar hanteras vid avslag av uppehållstillstånd när de bor kvar i stadens boende eller i familjehem.

Av erfarenhet och kunskapsunderlag vet vi att många av de nyanlända kommer att stå utan egen försörjning även efter de två år som etableringsersättning betalas ut. Stora insatser behövs så tidigt som möjligt. Många forskningsresultat pekar på att ju snabbare ingången i arbetslivet sker desto lättare sker integrationen och delaktigheten i hela samhällslivet. Här krävs omfattande samarbete mellan staden och arbetsförmedlingen för att höja självförsörjandegraden för nyanlända.

Att mer av generalschablonen går ut till berörda stadsdelsnämnder är positivt. Fördelningsnycklarna i stadens resursfördelningssystem är inte anpassade för snabba omvärldsförändringar. Genom att generalschablonen går ut direkt till det stadsdelsnämndsområde där de nyanlända är mantalsskrivna gör det möjligt att snabbt sätta in extra insatser då behov uppstår. Dock bör avläsning av mantalsskrivningsadresser göras kontinuerligt vid utbetalning av schablon från arbetsmarknadsnämnden. Även om det kräver mer arbetsinsatser måste utbetalad generaschablon spegla det faktiska mottagandet som respektive stadsdelsnämndsområde har. Om tilldelad generalschablon är tillräcklig för att täcka behoven är svårt att bedöma utifrån att det är helt beroende på de nyanländas individuella behov.

Det är positivt att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnden i samarbete med kommunstyrelsen ska definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända med särskilt fokus på barnperspektiv. Mottagandet och servicen bör vara likvärdig oavsett i vilken stadsdel man får sin placering efter beslutet om uppehållstillstånd. Att ta tillvara stadsdelsförvaltningarnas erfarenhetsbaserade kunskap är väsentligt i detta arbete och dialog behövs. Förvaltningen anser att det är positivt att utreda möjligheterna för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarknadsrelaterande och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar. Uppdraget att utreda en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning är positivt. Här finns goda erfarenheter från landets folkhögskolor att ta del av.

Ett särskilt fokus på arbetet kring ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer är viktigt. Många av dessa barn och ungdomar har sannolikt inte placering på stadsdelsnämnderna utan vistas i Stockholm utan lokal förankring eller utan att ha sökt asyl. Behovet av ett kunskapsunderlag för att säkerställa kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer är stort.

Socialnämnden i samarbetet med SHIS och stadsdelsnämnderna ska se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden är positivt. Att kunna skapa trygga boenden med varaktiga kontrakt hade varit önskvärt och bättre för stabilitet i stadens samtliga stadsdelsnämndsområden. I sammanhanget måste också nämnas det oerhört viktiga i att hyrorna i dessa boenden inte blir högre än att etableringsersättningen räcker detta för att undvika tidigt beroende av ekonomiskt bistånd.

Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på ärendet "Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad".

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2016 att överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Södermalms stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till de förslag som presenteras i ärendet och delar uppfattningen om att ökad samordning och en långsiktig strategi för mottagandet ger bättre förutsättningar för nyanlända att etablera sig i staden.

Förvaltningen anser att det är av stor vikt att det sker en översyn av återsökningsprocessen (av statsbidrag) och ser gärna att det leder till att det skapas effektiva verktyg i form av systemstöd för att underlätta återsökningen.

Förvaltningen ser positivt på det arbete som görs för att finna boendelösningar nyanlända vuxna och familjer i staden. I det arbetet är det viktigt att det beaktas att personerna/ familjerna får förutsättningar att bli självförsörjande och inte blir beroende av försörjningsstöd. Hyresnivåerna i boenden som erbjuds via SHIS behöver därför ligga på en nivå så att de boende kan betala hyran inom ramen för den etableringsersättning som de får via arbetsförmedlingen.

Ekonomiska konsekvenser för nämnden

Förslaget till fördelning av statsbidrag och generalschablon innebär ett tillskott av resurser till stadsdelsnämnderna och är en nödvändighet för att möta de ökade kostnaderna som uppstår i samband med ett ökat flyktingmottagande. Det är i dagsläget svårt att förutse hur ökningen kommer påverka nämndernas olika verksamheter över tid.

Förslaget till fördelning av det extra statsbidraget baseras på antalet mottagna ensamkommande barn år 2015 medan regeringens fördelning till kommunerna baseras på antal asylsökande och nyanlända. Detta innebär att stadens fördelningsmodell endast tar hänsyn till 2015 års situation. Modellen tar inte hänsyn till åtaganden under tidigare år. Dessutom bör grunden för fördelningen av det extra statsbidraget kvalitets-säkras.

Stadens resursfördelningssystem tar inte hänsyn till utökade kostnader för gruppen

ensamkommande, ej asylsökande, ungdomar.

Förvaltningen erhåller dessutom ingen extra ersättning från Migrationsverket för dessa ungdomar eftersom de inte är asylsökande. Södermalms stadsdelsnämnd har begärt en budgetjustering i Tertialrapport 1 för kostnader som hänförs till gruppen. Förvaltningen efterfrågar en hantering av kostnader som uppstår för den här gruppen ungdomar.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 1 september 2016 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Älvsjö stadsdelsförvaltning är positiv till de förslag som presenteras i ärendet. Det finns ett klart behov av en ökad samordning och en mer långsiktig strategi för mottagandet av nyanlända och asylsökande vilket skulle ge bättre förutsättningar för dessa att etablera sig.

Förvaltningen anser att det är angeläget att det sker en översyn av återsökningsprocessen. Det är viktigt att processerna och rutinerna blir effektiva och ändamålsenliga. Idag är flera centrala förvaltningar involverade för att samordna arbetet och i vissa fall återsöker stadsdelsnämnden direkt utan samordning.

Dagens system innebär en lång eftersläpning från ansökan till bekräftad tilldelning av medel. Detta tillsammans med att regelverket för statsbidragen har ändrats under hand, medför stora svårigheter att periodisera intäkterna och därmed säkerställa goda ekonomiska prognoser. Hela återsökningsprocessen är komplex och innebär mycket manuellt arbete vilket ökar risken för förlorade intäkter. Det vore därför önskvärt att processen förenklas och att lämpligt systemstöd tas fram.

Förvaltningen vill också peka på vikten av att säkerställa framtida resurser för fortsatta handläggningskostnader med anledning av den stora andel ensamkommande barn som stadsdelsnämnderna ansvarar.

Uppdraget innebär att socialtjänsten fått bygga upp en organisation med nya grupper/enheter. Många nya socialsekreterare, gruppleddare och administratörer har anställts. I Älvsjö handlar det om ca 6,5 tjänster till en kostnad av ca 4 mnkr.

Kostnaderna för detta har hittills kunnat finansieras med den schablon på 39 tkr per mottagen ungdom som återsökts hos Migrationsverket. Beloppet är dock ett engångsbelopp vilket gör att det bara täcker kostnaderna under 2015 och 2016 och nämndernas

åtagande för dessa ungdomar sträcker sig ytterligare flera år framöver.

Även om stadsdelsnämnderna enligt förslaget får en större tilldelning av generalschablonen är det mycket osäkert om detta täcker handläggningskostnaderna då det enbart är de ungdomar som redan fått uppehållstillstånd som är grund för fördelningen. Det är också svårt att utläsa hur fördelningsmodellen ska tillämpas.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till de förslag som presenteras i ärendet och delar uppfattningen om att en ökad samordning och en långsiktig strategi för mottagandet ger bättre förutsättningar för nyanlända att etablera sig i Stockholm. I arbetet som görs för att hitta boendelösningar för nyanlända vuxna och familjer i staden anser förvaltningen att det bör beaktas att personerna/ familjerna får förutsättningar att bli självförsörjande och inte blir beroende av försörjningsstöd. Hyresnivåerna i boenden som erbjuds via SHIS behöver därför ligga på en nivå så att de boende kan betala hyran inom ramen för den etableringsersättning som de får via arbetsförmedlingen.

Förvaltningen vill framföra att det är viktigt att det sker en översyn av återsökningsprocessen av statsbidragen och ser gärna att översynen leder till att det skapas effektiva verktyg i form av systemstöd för att underlätta återsökningen.

Ekonomiska konsekvenser för nämnden

Det ökade antalet asylsökanden och ensamkommande flyktingbarn som kommit till Stockholm kommer påverka stadsdelsnämndernas situation på både kort och lång sikt.

Förslaget till fördelning av statsbidrag och generalschablon innebär ett tillskott av resurser till stadsdelsnämnderna och är en förutsättning för att möta de ökade kostnaderna som uppstår i samband med ett ökat flyktingmottagande. Det är i dagsläget svårt att förutse hur ökningen kommer påverka nämndens respektive verksamheter över tid. Det är viktigt att utbetalad generalschablon speglar det faktiska flyktingmottagande som stadsdelsnämnderna har och genom bland annat att generalschablonen direkt betalas ut till den stadsdelsnämnd där den nyanlända mantalsskrivs gör det möjligt att snabbare sätta in extra insatser om behov uppstår.

Arbetet med nyanlända som anvisas eller bosätter sig i kommunen kommer att in-

nebära en ökad arbetsbelastning på sikt och därför är det viktigt att man planerar för detta. Förvaltningen efterfrågar dialog och samråd gällande stadens inventering av möjlig mark för paviljong- och modulhus inom stadsdelsområdet, både vad gäller lämplig placering, information till och dialog med närboende samt vilka grupper av nyanlända som är aktuella.

Individer som inte kan delta i etableringen kommer att aktualiseras på respektive stadsdelsnämnd för sin försörjning och samhällsvägledning. Till den gruppen tillkommer återföreningsärenden. Erfarenheter visar att många av de nyanlända står utan egen försörjning efter etableringsfasen, vilket troligtvis kommer innebära ökade försörjningsstödkostnader. Samverkan mellan socialnämndens etableringskontor och stadsdelsnämnderna är viktigt för en lyckad överföring av ärenden och kontinuitet både i det initiala mottagningsarbetet men också för det långsiktiga arbetet.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 19 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

AB Stockholmshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholmshem välkomnar den översyn och analys med eventuella förslag till förändringar som ska genomföras för att på bästa sätt kunna stödja nyanlända och asylsökande och samtidigt skapa ett effektivt flöde och ansvar inom Staden.

Avseende de ekonomiska förutsättningarna bör påpekas att det finns risk för att hyran för boende i modulhus inte kan inrymmas inom ramen för det försörjningsstöd som beslutats.

I projektdirektivet för översyn av flyktningmottagande framgår att projektet ska arbeta i nära samverkan med ansvariga som ska ta fram de faktiska boendena. Styrgruppen för ovan översyn ska tillika vara styrgrupp för arbetet med att ta fram de faktiska boendena, vilket är bra då flera i styrgruppen även får insyn i det arbetet. En styrgrupp som arbetar med att säkerställa platser och uppförande av bostäder kan dock behöva kompletteras med personer från andra enheter inom staden där marktillgång och bygglov säkras och hanteras.

Micasa Fastigheter i Stockholms AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa Fastigheter ställer sig positiva till de förslag som projektet "Översyn av flyktningmottagandet" lyfter fram i tjänsteutlåtandet. Bolaget vill för egen del därutöver anföra att det är av stor vikt att hitta former för ersättning för bolaget vid iordningsställande av bostäder för nyanlända och asylsökande så att hyreskostnaden för den enskilde kan hållas på en rimlig nivå. Bolaget ser svårigheter med att direktavskriva betalning för åtgärder som är investeringar och ser därför behov av att periodisera dessa.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ser mycket positivt på den samordning och klargörande av processer, ansvar och övergripande finansiering som ärendet om Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad innebär.

Koncernledningen bekräftar bolagens synpunkter att volymen åtgärder som är möjliga att direktavskriva kommer att vara mycket begränsade då bolagen, utifrån lagstiftning som trädde ikraft 2014, har att följa K3-regelverket för sin redovisning av investeringar i fastigheter och anläggningar.

I ärendet föreslås att socialnämnden i samråd med kommunstyrelsen ska upprätta ett principavtal med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända. Stockholms Stadshus AB uppmanas ge AB Stockholmshem i uppdrag att ta fram boendelösningar för nyanlända.

Stockholmshem arbetar med uppdraget och aviserar risken att kostnaderna för moduletableringarna kan komma att överstiga den ersättning som utgår. Koncernledningen bedömer att förutsättningarna för hur finansieringen av eventuella återstående restvärden vid avveckling och markförberedande åtgärder och specialarbeten som beskrivs på sid 11-12 i ärendet måste förtydligas i det fortsatta arbetet och inför kommande genomförandebeslut för Stockholmsshems investeringar i bostadsmoduler.

Koncernledningen delar slutsatsen i ärendet och ser, utifrån samråd med Stockholmshem och bolagets revisorer, ett behov av att ett principavtal tas fram mellan stadens berörda nämnder, framför allt socialnämnden och exploateringsnämnden, alternativt stadsledningskontoret, och Stockholmshem för att säkerställa förutsättningarna att finansiera eventuella återstående restvärden om nyttjandetiden understiger avskrivningstiden. För att bostadsmodulerna ska kunna nyttjas under minst 15 år kan det bli aktuellt att flytta dem till en ny plats. Vid både den första etableringen och för långsiktig planering av en andra etableringsplats är det viktigt att underlätta och säkra incitament för exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret att även vid detta tillfälle bidra till att hitta en etableringsplats och minimera etableringskostnaderna.

I ärendet anges att avtalet mellan socialnämnden och SHIS, på motsvarande sätt ska reglera kostnader för inhyrningar som inte gäller modulhus. I dessa sammanhang har Micasa Fastigheter i Stockholm AB identifierats som en av de aktörer som kan bidra med boenden i det befintliga fastighetsbeståndet. För att förtydliga förutsättningarna och förenkla planering och genomförande av etableringar hos Micasa anser koncernledningen att det är angeläget att ett princip- eller ramavtal för även dessa etableringar utarbetas för att bl.a. reglera hanteringen av gemensamhetsytor som idag ingår i blockförhyrningar.

Koncernledningen ser generellt mycket positivt på den ökade tydligheten avseende finansiering av de olika åtgärderna som den ökade tillströmningen av asylsökande och nyanlända till Stockholm innebär. Koncernledningen vill dock framhålla att formerna för hur transaktionerna av statliga medel inom staden, mellan bolag och nämnder, för finansiering av boenden kan komma att behöva ytterligare förtydligas inför kommande beslut för att inte orsaka nedskrivningsbehov.

Avslutningsvis vill koncernen betona det angelägna i att staden på olika sätt etablerar och säkerställer en nära samverkan mellan den kommunala och statliga nivån i dessa frågor. Erfarenheten visar att de processer som är nödvändiga för att tillskapa nya bostäder som regel och på ett önskat sätt blir utdragna i tid. I sådana lägen måste

det finnas en pragmatisk inställning från samtliga samhällsaktörer för att på bästa sätt lösa situationen både på kort och lång sikt.

Stiftelsen Hotellhem i Stockholm

Stiftelsen Hotellhem i Stockholms yttrande daterat den 16 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Remissen om mottagandet av nyanlända och asylsökande i Stockholms stad berör SHIS verksamhet i mycket hög utsträckning. SHIS har arbetat med uppdraget att ta emot anvisade personer sedan 2015, och har under 2016 kraftigt utökat verksamhet i enlighet med den nya bostättningslagens krav på Stockholms stad. Kontoret ställer sig i grunden positivt till stadsledningskontorets förslag, men vill med erfarenheterna från det hittillsvarande arbetet lyfta fram behovet av ett antal tydliggöranden.

Tillskapande av fler fastigheter

SHIS uppdrag, enligt förslaget och enligt nuvarande arbetssätt, innebär att tillsammans med socialnämnden bistå nyanlända med bostad. Den mest avgörande faktorn är dock tillgången till boenden, något som är en mycket stor utmaning med den bostadssituation som råder i Stockholms stad. Detta är enligt kontoret en bostadsförsörjningsfråga, som berör många aktörer i staden. Kontoret kan konstatera att SHIS i dagsläget får ta ett stort ansvar även för bostadsförsörjningsfrågan, men har inte den grundläggande strukturen för att hantera den stora volym som är aktuell i denna fråga. SHIS har kontinuerligt byggt upp ökad kompetens, men formerna för detta och tillhörande kostnader behöver beaktas. Kontoret ser mycket positivt på remissens förslag att fler nämnder ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra bostäder för nyanlända. Kontoret menar vidare att processen kring beställning av boendelösningar behöver förtydligas, i dagsläget är utgångspunkten att SHIS ska beställa boenden efter samråd med socialnämnden och samordningsfunktionen på kommunstyrelsen. I denna konstruktion är det dock svårt att fullt ut hantera frågor som t.ex. hyreskostnader.

I remissen beskrivs att AB Stockholmshem ska *överbåta* ett antal bostäder till SHIS varje år. En mer rättvisande terminologi är enligt kontoret att AB Stockholmshem ska *upplåta* bostäder till SHIS genom hyresavtal, SHIS äger inga egna fastigheter.

AB Stockholmshem har enligt förslag och aktuella beslut i uppdrag att förse SHIS med bostäder. Kontorets uppfattning är att samverkan fungerar mycket väl, men att det höga kravet på antalet nya bostäder kräver utvecklad samverkan även med andra aktörer än Stockholmshem. Kontorets erfarenheter är att samverkan generellt är mer arbetskrävande för SHIS del än vad som är fallet med AB Stockholmshem. Erfarenheterna visar också att kostnadsbilden vid samverkan med privata aktörer ofta överstiger de nivåer som gäller vid avtal med AB Stockholmshem.

En starkt försvårande omständighet för planeringen av fler bostäder är osäkerheten i vilka målgrupperna är. Under innevarande år har uppgifterna om andelen familjer respektive ensamstående varierat kraftigt. Detta innebär stora svårigheter för SHIS

möjligheter att beställa rätt fördelning av stora respektive små lägenheter.

Kostnader

Den enskilt viktigaste frågan, förutom tillgången till fastigheter, är de ekonomiska konsekvenserna av de olika boendialternativen. Detta gäller dels de ekonomiska konsekvenserna för den enskilde hyresgästen, dels konsekvenserna för stadens nämnder och bolag. I remissen beskrivs att en förutsättning för SHIS hyressättning är att den boende kan betala hyran inom ramen för det statliga etableringsstödet. Kontoret kan konstatera att det i befintliga fastigheter, men framför allt i de planerade fastigheterna finns många exempel på att hyrorna överstiger det tak som den enskilde kan få i etableringsersättning. Konsekvensen blir att de nyanlända redan från första skedet blir aktuella inom stadsdelsnämndernas socialtjänst, något som är negativt för såväl den enskilde som för staden. Kontoret menar att formerna för hyressättning för de olika boendialternativ som tas fram måste förtydligas. I remissen anges att SHIS ska teckna hyresavtal med Stockholms hem till en bestämd kostnad. Kontoret är mycket positivt till att det skapas tydliga ekonomiska förutsättningar, men konstaterar att det krävs en tydlighet i hur eventuella mellanskillnader mellan de faktiska kostnaderna och den bestämda nivån till SHIS ska hanteras.

Det finns också flera osäkra faktorer som kan spela mycket stor roll för SHIS ekonomi. I remissen påpekas att Migrationsverket har ett begränsat anslag för ersättning för hyreskostnader, som kommunerna kan återsöka. Det är mycket viktigt att säkerställa att SHIS inte riskerar att stå med betalningsansvar för tomgångshyror eller avvecklingskostnader.

När det gäller det föreslagna principavtalet mellan SHIS och socialnämnden ser kontoret positivt på att ett sådant ska beslutas. Det är mycket viktigt med tydliga ramar som ger klara förutsättningar för SHIS del av ansvaret för mottagandet av nyanlända. Kontoret är positivt till ambitionen att så många poster som möjligt ska schablonbestämmas. Erfarenheterna är dock att det är mycket komplext att i förväg analysera alla faktorer som påverkar kostnaderna. Egenskaper i fastigheterna kan t.ex. påverka behovet av väktare, brandskydd, bostadsanpassningar, personal m.m. Kontorets bedömning av det hittillsvarande avtalet med socialnämnden är att förutsättningarna för SHIS kärnuppdrag, den boendesociala verksamheten, beaktas i huvudsakligen tillräcklig utsträckning. De kringresurser som krävs från SHIS administration och fastighetsenhet har dock varit mycket stora, och det är nödvändigt att dessa aspekter beaktas på ett tydligare sätt i det kommande avtalet. Förutsatt att inte SHIS uppdrag utökas ytterligare är det kontorets bedömning att den föreslagna kostnadsramen på 50 mnkr är tillräcklig. En mycket viktig enskild faktor är dock eventuella hyressubventioner, en faktor som lätt innebär stora belopp.

Slutligen kan kontoret konstatera att uppdraget om nyanlända är av en dimension som påverkar hela SHIS organisation. Kontoret ser mycket positivt på uppdraget, men vill lyfta fram att konsekvenserna påverkar alla delar av SHIS verksamhet och ställer väsentlig högre krav på administrativa processer och strukturer.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Johanna Sjö m.fl. (alla M), Gulan Avci (L) samt Johan Fällidin (C), enligt följande.

Det har varit ett tufft år, för såväl flyktingar i drabbade länder och för mottagarländer. Det ställs och ska ställas höga krav på att ta emot människor och erbjuda dem värdigt mottagande och en fristad. Prognoserna visar nu på en kraftig minskning, men staden måste ändå alltid ha beredskap för det oväntade i dessa tider. Från såväl mottagandet till skolgång och fungerande vardag är avgörande faktorer i det långa perspektivet. Hur väl mottagande fungerar lämnar spår i integrationen och anpassningen till det nya landet. Rätt insatser vid rätt tillfällen måste fungera för att människor snabbt ska kunna etableras och bli en del av Stockholm. Förvaltningen ger uttryck för löpande förnyad bedömning av prognoser och stor flexibilitet i sin planering. Det är välkommet, ett kontinuerligt arbete med den frågan kräver en viss flexibilitet för att på bästa sätt kunna bemöta de utmaningar som uppkommer längs vägen. Vi anser att det är viktigt att staden är väl beredd och rustad för att kunna ta emot och ge våra medmänniskor en värdig start i det nya landet.

Ersätтарыttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), enligt följande.

Det har varit ett tufft år, för såväl flyktingar i drabbade länder och för mottagarländer. Det ställs och ska ställas höga krav på att ta emot människor och erbjuda dem värdigt mottagande och en fristad. Prognoserna visar nu på en kraftig minskning, men staden måste ändå alltid ha beredskap för det oväntade i dessa tider. Från såväl mottagandet till skolgång och fungerande vardag är avgörande faktorer i det långa perspektivet. Hur väl mottagande fungerar lämnar spår i integrationen och anpassningen till det nya landet. Rätt insatser vid rätt tillfällen måste fungera för att människor snabbt ska kunna etableras och bli en del av Stockholm. Förvaltningen ger uttryck för löpande förnyad bedömning av prognoser och stor flexibilitet i sin planering. Det är välkommet, ett kontinuerligt arbete med den frågan kräver en viss flexibilitet för att på bästa sätt kunna bemöta de utmaningar som uppkommer längs vägen. Vi anser att det är viktigt att staden är väl beredd och rustad för att kunna ta emot och ge våra medmänniskor en värdig start i det nya landet.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Abit Dundar (L), enligt följande.

Under hösten 2015 anlände många till Stockholm för att få skydd från framför allt kriget i Syrien. Stockholm ska vara öppet mot omvärlden och stå för ett mottagande som snabbt integrerar nya stockholmare. Som ett led i Stockholms mottagande måste processerna med Stockholmshems modulbostäder skötas smidigt och utan onödig oreda.

Exploateringskontorets yttrande om Stockholmshems fakturering av markberedningar är därför oroande. Av kontorets yttrande framgår att den typen av fakturering inte är möjlig.

För att processen med modulbostäderna ska ske på ett så smidigt sätt som möjligt bör lösningar som minskar exponeringen mot risken för långa överklagandeprocesser prioriteras. Därför är det viktigt att staden undersöker alternativa sätt att hantera situationen och väger dem mot varandra. Tänkbara sådana kan vara att se över Stockholmshems avkastningskrav och låta bolaget stå för kostnaden eller att ta ut kostnaden på hyran och samtidigt ge SHIS ett kapitaltillskott för att kunna subventionera de boendes hyra. I grunden handlar det om hur kostnader ska fördelas i staden för modulbostäderna och det är viktigt att det istället sker på ett sätt som både är ekonomiskt sunt och som inte förlänger projektet med modulbostäderna.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Roger Mogert m.fl. (alla S), Micke Seid m.fl. (alla MP) och Ann Mari Engel (V) enligt följande.

Nyanlända och asylsökande som kommer till Stockholm ska ges möjligheter att etablera sig genom goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen och annan relevant service. Alla i Stockholm ska ha tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande.

Generellt satsar staden särskilt på att nå fler i de stadsdelar och bland de grupper där det idag är relativt få som själva skapar eller tar del av stadens kulturliv. Kulturnämndens del av det generella statsbidraget, med anledning av flyktingsituationen, möjliggör ytterligare insatser riktade till målgruppen.

Stadsledningskontorets förslag till *"utbildnings- och utvecklingsinsatser"* för kulturnämnden exemplifieras med *"korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer"*. Vidare påtalas behovet av en intensifierad samverkan mellan kulturnämnden och andra nämnder när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.

Vi stödjer stadsledningskontorets resonemang och kulturförvaltningens intention att i huvudsak bygga satsningen på befintliga strukturer för att på så sätt snabbt få effekt. Samtidigt är det av yttersta vikt att se till situationens särskilda karaktär och hur just nyanlända och asylsökande får tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande.

Det är angeläget att staden har ett system som möjliggör en hantering som uppmuntrar och kan ge ekonomiskt stöd till såväl professionell som mer amatördriven kultur. Förvaltningen nämner utveckling av vad de kallar ”sociala kulturprojekt” och detta bör vara ett sätt att stärka framförallt förutsättningarna för mer amatördrivet kulturutövande.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Lindhagen m.fl. (alla MP) och ledamöterna Rana Carlstedt m.fl. (alla S), Alexandra Mattsson Åkerström (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) enligt följande.

Vi välkomnar det flertal förslag som läggs fram i syfte att skapa förutsättningar för ett välfungerande flyktingmottagande. Att barn och ungdomars särskilda behov av stöd lyfts fram i ärendet är positivt. Vi vill understryka socialförvaltningens synpunkt om vikten av förskola ur både ett barnperspektiv, men också ur ett feministiskt perspektiv. Ett snabbt och välfungerande inträde till förskolan för asylsökande och nyanlända barn innebär också ökade möjligheter för inte minst kvinnor att komma ut i studier och arbete.

Vi vill även betona att kvinnor och flickors särskilda utsatthet och behov av stöd bör lyftas. Ensamkommande flickor tar exempelvis i lägre utsträckning del av fritidsaktiviteter, vilket vi anser att man ska vara uppmärksam på. Även i frågan om unga ensamkommande i riskmiljöer behövs ett genusperspektiv där man ser att flickor kan hamna i andra typer av riskmiljöer än pojkar. Flickor ska kunna garanteras trygghet och frihet från våld och förtryck i alla former. Personal på HVB-hemmen bör vara uppmärksamma så att ensamkommande flyktingbarn inte utsätts för människohandel.

Ytterligare en grupp som vi tycker att det är viktigt uppmärksamma i stadens arbete med nyanlända och asylsökande är nyanlända och asylsökande HBTQ-personer. Detta är en grupp som kan ha flytt från sina ursprungsländer på grund av förföljelse utifrån sin sexuella identitet eller könsuttryck och där staden genom ett strukturerat arbete kan verka för att deras rättigheter tillgodoses.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Petra Gardos Ek m.fl. (alla M) och Maria Karlman Noleryd (L) enligt följande.

Det är positivt att staden nu tar ett helhetsgrepp gällande sina åtaganden för ensamkommande flyktingbarn och nyanlända, som ska beredas boenden. Stockholm ska i år enligt den fördelning av anvisningar till kommuner som gäller, anvisas 2 810 vuxna och barn med beviljade uppehållstillstånd för bosättning. Under 2017 och 2018 för-

väntas antalet anvisade för bosättning också vara högt. Detta ställer stora krav i bostadsbristens Stockholm.

Enligt den inventering av möjlig mark för paviljonglösningar (modulhus) staden gjort, tror man sig kunna bereda 2 300 personer bosättning genom den lösningen. Enligt remissen förväntas återstående 510 personer beredas bosättning genom omvandlingar av Micasas bestånd.

Modulhusen kommer att placeras till övervägande del utanför innerstaden. Men även innerstaden måste bidra i den här extrema situationen som uppkommit efter höstens höga flyktingtillströmning.

Vi uppmanar därför Norrmalms stadsdelsnämnd att vara SHIS behjälpliga i letandet efter lämpliga lösningar för bosättning inom Norrmalm. Förvaltningen bör inventera sina lokaler, särskilt sådana där verksamheten lagts ned eller är på väg att läggas ned och där stadsdelen riskerar att få stå med hyreskostnader för tomma lokaler, och utreda om dessa skulle kunna vara lämpliga som genomgångsbostäder för nyanlända.